

Zaanpeiling 2013

Rapportage

**Gemeente Zaanstad
Team Onderzoek & Statistiek
April 2014**

Inhoud

Samenvatting.....	3
Inleiding	8
1 Openbare ruimte en milieu	9
1.1 Kwaliteit van de openbare ruimte	9
1.2 Belangrijkste knelpunten in de buurt.....	10
1.3 Meldingen openbare ruimte.....	10
1.4 Milieu.....	11
2 Wonen.....	13
2.1 Kwaliteit van woning en woonomgeving	13
2.2 Verhuisgeneigdheid	13
2.3 Voorzieningen in stad en buurt.....	14
2.4 Toekomst van de buurt	16
3 Leefbaarheid en veiligheid.....	17
3.1 Medeverantwoordelijk en actief in de buurt.....	17
3.2 Gehechtheid aan stad en buurt	18
3.3 Veiligheid.....	19
4 Gezondheid en welzijn	20
4.1 Gezondheid	20
4.2 Welbevinden.....	21
4.3 Mantelzorg.....	22
4.4 Bewegen	22
5 Maatschappelijke participatie	23
5.1 Contacten	23
5.2 Zelfstandig functioneren.....	23
5.3 Vrijwilligerswerk	24
5.4 Sport.....	25
5.5 Cultuur.....	26
6 Bestuur, organisatie en communicatie.....	28
6.1 Oordeel over het gemeentebestuur	28
6.2 Invloed van burgers	29
6.3 Gemeentelijke regelgeving.....	29
6.4 Communicatie.....	30
Bijlage: begrotingsindicatoren 2013 en 2014.....	34

SAMENVATTING

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste bevindingen uit de Zaanpeiling 2013. Afwisselend wordt de Zaanpeiling op gemeente- dan wel wijkniveau georganiseerd. In 2013 was de Zaanpeiling op gemeenteniveau.

Een deel van de resultaten uit de Zaanpeiling wordt gebruikt als indicator en stuurinformatie in de begroting en jaarrekening. Voor een compleet overzicht van deze scores op deze indicatoren wordt verwezen naar de bijlage achterin deze rapportage.

Openbare ruimte en milieu

- De kwaliteit van de openbare ruimte (technische kwaliteit, algemene aanblik) scoort op of iets boven het rapportcijfer 6. De technische kwaliteit wordt beter beoordeeld dan in het voorgaande jaar, de algemene aanblik stijgt ook in waardering maar ligt nog onder de cijfers van 2011.
- Parkeerproblemen worden in 2013 voor het eerst als het belangrijkste probleem in de buurt gezien. Slecht onderhoud van de bestrating komt nu op de tweede plaats. Onveilig verkeer, hondenpoep, vervuiling van de woonomgeving en vandalisme vormen in wisselende volgorde sinds 2007 de rest van de top-6. Met name bij de twee eerstgenoemde problemen is er sprake van een duidelijke toe- resp. afname.
- Iets meer dan een kwart van de inwoners heeft een melding doorgegeven over de openbare ruimte en bijna de helft daarvan is tevreden over de afhandeling. De andere helft is dat niet. Ontevreden melders geven als oorzaak vooral aan dat men niets meer terug hoort van de gemeente, maar ook dat het oplossen van de melding te lang duurt (38%). Een hoog percentage inwoners (86%) geeft aan niet te weten wat de termijn is voor afhandeling van meldingen. Dat zou een oorzaak kunnen zijn voor “niet ingeloste verwachtingen”.
- Het aandeel inwoners dat hinder ondervindt van lawaai is groter dan het aandeel dat hinder heeft van geur. Met name het lawaai van auto's en van vliegtuigen is een steen des aanstoots. Bedrijven en fabrieken veroorzaken wel meer geur- dan geluidsoverlast.
- Vooral van (de geur van) de verwerking van cacaobonen hebben de inwoners in meer of mindere mate last. Op de tweede plaats staat linoleum. De ervaren overlast is bij alle producten toegenomen (hoewel dit mogelijk kan worden verklaard uit een iets andere wijze van meten).
- Het bevorderen van het gebruik van andere vervoermiddelen dan de auto voor woon-werkverkeer is een van de doelstellingen van de gemeente Zaanstad. 46% van de inwoners gebruikt géén auto voor het woon-werkverkeer. In 2008 was dit nog 49%. Het gebruik van de fiets (voor het woon-werkverkeer) is in dezelfde periode ongewijzigd: de laatste drie jaar gaat 20% van de inwoners op de fiets naar het werk.

Woning en woonomgeving

- Het gemiddelde cijfer dat de inwoners van Zaanstad aan hun woning geven is een 7,5, voor de woonomgeving geven zij een 7,0. Met name tussen 2009 en 2012 daalde de rapportcijfers, maar nu blijken de cijfers weer licht gestegen.
- Het aandeel dat op één of andere manier overweegt om te verhuizen stijgt tussen 2006 en 2013 van circa 42% naar circa 50%. Deze groei wordt vooral veroorzaakt door het aandeel mensen dat *misschien* wil verhuizen. Het aandeel dat *zeker* wil verhuizen blijft min of meer gelijk.
- Wat betreft de *voorzieningen in de buurt* zijn inwoners het meest tevreden over de bereikbaarheid per fiets en het winkelaanbod voor de dagelijkse boodschappen. Over de bereikbaarheid per auto is nu – in vergelijking met voorgaande jaren – een groter deel van de inwoners tevreden en over de wijze waarop het afval wordt opgehaald juist een kleiner deel. Het aantal tevredenen over het basisonderwijs en de speelmogelijkheid voor kinderen is iets toegenomen. Voor andere voorzieningen zijn nauwelijks veranderingen te bespeuren.
- Van de *voorzieningen in Zaanstad* als geheel worden het totale winkelaanbod, de recreatiemogelijkheden, gezondheids- en sportvoorzieningen en de uitgaansmogelijkheden het meest gewaardeerd, parkeermogelijkheden, welzijnsvoorzieningen en de verkeersveiligheid het minst.

- Na een jarenlange positieve tendens in de verwachting van de inwoners dat hun buurt er de komende jaren op vooruit zal gaan, is het percentage voor het eerst gedaald (van 18% naar 16%). Circa 46% verwacht dat de buurt niet vooruit, maar ook niet achteruit zal gaan, het aandeel inwoners dat denkt dat de buurt *achteruit* zal gaan, is weer iets gestegen (van 26% naar 28%).

Leefbaarheid en veiligheid

Toelichting: de belangrijkste databron voor informatie over leefbaarheid en veiligheid in Zaanstad en de Zaanse wijken is de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM). De Zaanpeiling 2013 bevat beperkte en aanvullende informatie op de IVM. De rapportage over de IVM 2013 is naar verwachting in april/mei 2014 beschikbaar.

- Het aandeel van de inwoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid in hun buurt lag tot 2007 nog op ruim 80%, maar is daarna wat gedaald tot 2012 tot 75%. In 2013 is het weer iets gestegen naar 76%.
- Het aandeel mensen dat het afgelopen jaar actief is geweest om de buurt te verbeteren is heel langzaam wat aan het afnemen (25% in 2005, 21% in 2013). Net als in voorgaande jaren zijn bepaalde groepen actiever dan anderen: inwoners met een hoger inkomen, hogere opleiding, stellen met kinderen en eigenaars van koopwoningen.
- De gehechtheid aan Zaanstad is ten opzichte van 2011 is wél toegenomen: 61% voelt zich (zeer) aan Zaanstad gehecht. De gehechtheid aan de eigen buurt is nog iets groter: 56% in 2013.
- Zeven op de tien inwoners vindt de eigen woning brandveilig. Het percentage inwoners dat rookmelders in de woning heeft, is gestegen naar 77%.
- Het vertrouwen van inwoners dat de gemeente een grote ramp of brand adequaat weet te bestrijden ligt al enige jaren stabiel op een hoger niveau (80%).
- De ervaren veiligheid in het uitgaansgebied van Zaandam (in de avond) is na 2010 iets gestegen, maar nog wel onder de 6,0.

Gezondheid en welzijn

- Circa 87% van de inwoners kwalificeert de eigen gezondheid als “goed” tot “uitstekend”. Dit is ten opzichte van de voorgaande jaren iets gestegen. Het percentage inwoners dat de eigen gezondheid als “matig” of “slecht” ervaart is afgenomen en is nu 13%. De ervaren gezondheid hangt zichtbaar samen met sociaaleconomische status en leeftijd.
- Het WMO-loket Zorgzaan is onder 17% van de inwoners van Zaanstad bekend. Degenen die beperkingen ervaren zijn er relatief vaker mee bekend.
- Het grootste deel van de Zaanstedelingen (meer dan 90%) is tevreden met het eigen leven. In die situatie is de afgelopen jaren niet veel gewijzigd.
- Het aandeel inwoners dat mantelzorg verricht is vrij stabiel (12% in 2006, 14% in 2012 en 2013). Het aandeel van de mantelzorgers dat zich in enige mate belast voelt neemt na 2010 wel toe: van 52% van de mantelzorgers naar 68%. Vooral de groep die zegt zich “matig belast” te voelen neemt toe.
- Het percentage inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen¹ lag in 2012 op 54% in de zomer en 41% in de winter en daarmee net onder het Nederlands gemiddelde. In de Zaanpeiling 2013 is er geen onderscheid gemaakt tussen zomer en winter en is alleen gevraagd naar het aantal malen lichaamsbeweging per week. Het aantal inwoners dat aan de norm voldoet is 52%.

Maatschappelijke participatie (inclusief sport en cultuur)

- Circa 10% van alle inwoners van Zaanstad vindt dat hij of zij te weinig contacten heeft met andere mensen. Eenoudergezinnen, alleenstaanden, lager opgeleiden, mensen met lagere inkomens en mensen met een uitkering (met name bijstand of arbeidsongeschiktheid) geven relatief vaak aan te weinig contacten te hebben.
- Relaties tussen allochtone en autochtone bevolkingsgroepen worden door de jaren heen min of meer hetzelfde beoordeeld, net als ervaren discriminatie.

¹ Minstens vijf dagen in de week minimaal 30 minuten stevige lichamelijke inspanning verrichten

- Voor het eerst is in de Zaanpeiling een stellingenblok opgenomen over zelfstandig functioneren (in het kader van de eigen kracht en zelfredzaamheid). De inwoner van Zaanstad is het er (zeer) mee eens dat men eerst kijkt wat er zelf geregeld kan worden voordat men naar een professionele hulpverlener gaat. Ook vindt de meerderheid dat men zelf verantwoordelijk is om hulp of ondersteuning bij huishoudelijke taken te regelen of dat er vrijwilligers voor de individuele hulpverlening worden ingezet. Daarentegen is men het meest *oneens* met de stelling dat men de hulp of ondersteuning bij huishoudelijke taken zelf betaalt.
- Het aandeel vrijwilligers schommelt al tien jaar rond de 32%. Het hoogste aandeel vrijwilligers wordt aangetroffen onder 65-plussers, gevolgd door de 40 t/m 64-jarigen. Vrijwilligers zijn vooral actief in sport(verenigingen) en op school.
- Circa 65% van alle inwoners van Zaanstad doet minstens één maal per maand aan sport. Dit is duidelijk meer dan de voorgaande jaren (57% in 2010, 53% in 2011 en 61% in 2012). Zoals te verwachten is dat aandeel onder jongeren hoger, maar ook de 65-plussers scoren nog 46%. De sport wordt vooral in verenigingsverband verricht, maar een vrijwel even groot deel vindt ongeorganiseerd plaats.
- Driekwart van de inwoners is tevreden over de sportvoorzieningen in Zaanstad, 61% over de sportvoorzieningen in de buurt. De tevredenheid over de sportvoorzieningen is nu stabiel (tot 2012 steeg deze).
- De inwoners van Zaanstad geven het cultuuraanbod in 2013 net als in het voorgaande jaar het rapportcijfer 6,4. In 2011 was dat een 6,5 en een 6,6 in 2010, een lichte terugloop dus.
- Ruim een derde deel van de inwoners bezoekt de Bieb wel eens. Het aandeel inwoners is na 2010, toen nog 57% flink gedaald (tot 34%), maar die daling lijkt te zijn stopgezet.
- Ruim een derde van de inwoners (37%) heeft de afgelopen twaalf maanden tenminste één keer een bezoek gebracht aan het Zaantheater en circa 16% bezocht (ook) een popconcert, dit was 21% in 2012. De bezoekfrequentie aan de popconcerten is weer iets gestegen (4,1 concerten gemiddeld in de afgelopen 12 maanden)). Meer dan de helft van deze bezoeken vinden buiten Zaanstad plaats.
- Van de regionale radio- en tv-zenders heeft RTV Noord-Holland het grootste bereik, gevolgd door het Amsterdamse AT5. Zaanradio volgt ver achter beide andere zenders. Vooral de lokale radiozenders en AT5 zien hun bereik in 2013 verder teruglopen.

Bestuur, organisatie en communicatie

Toelichting: de belangrijkste databron voor informatie over de (door inwoners ervaren) kwaliteit van gemeentelijk bestuur, organisatie en communicatie in Zaanstad is de landelijke KING-benchmark Waarstaatjegemeente.nl.

Bestuur

- Zaanstad scoort op een aantal uiteenlopende stellingen over het gemeentelijk bestuur steevast *onder* de landelijke gemiddelden (van 2013). Dat geldt vooral voor het oordeel over gemeentelijke belastingen ('ik krijg er voldoende voor terug').
- Het oordeel van de inwoners over de gemeente als geheel, in de vorm van een rapportcijfer, is een 5,9 (geen landelijk cijfer beschikbaar). Dit oordeel loopt sinds 2010 wat terug
- Het vertrouwen in B EN W stijgt licht (van een 5,7 in 2010 naar een 5,9 in 2012 en 2013).
- De stellingen over de invloed van de kiezer, vertegenwoordiging door de gemeenteraad, goed bestuur en belastingen krijgen gemiddeld in Nederland steeds een iets hoger cijfer dan in Zaanstad.

Invloed van burgers

- In 2013 is Zaanstad weer op het niveau van 2010 wat betreft het aandeel van de bevolking dat van mening is dat het bestuur veel doet om mensen bij het *bestuur* te betrekken. In de tussenliggende jaren was dat hoger. Het vertrouwen in de gemeenteraad is wel iets gestegen maar het oordeel over het hebben van een duidelijke visie (door het bestuur) is teruggelopen.
- Ook het oordeel over de invloed die burgers hebben ligt lager dan gemiddeld in Nederland, maar de verschillen zijn hier iets geringer. Het oordeel over alle stellingen is

ook hier sinds 2009 iets beter geworden (overal 0,1 of 0,2 punt erbij), maar dat geldt ook voor Nederland als geheel. De afstand tussen Zaanstad en het Nederlands gemiddelde is daarmee gelijk gebleven.

Regelgeving

- Op het gebied van gemeentelijke regelgeving zien we een vergelijkbaar beeld: op duidelijkheid van regels en handhaving loopt Zaanstad iets achter op het Nederlands gemiddelde. Op twee aspecten zijn inwoners van Zaanstad positiever dan gemiddeld: inwoners vinden minder dan gemiddeld in Nederland dat er regels ontbreken of dat er sprake is van tegenstrijdige regels.

Communicatie

- Het oordeel over de informatievoorziening door de gemeente laat eveneens eenzelfde beeld zien: Zaanstad loopt licht achter op het gemiddelde van Nederland. Wat opvalt is dat het oordeel voor zowel Zaanstad als Nederland een stuk hoger is dan op de hierboven genoemde onderwerpen: het rapportcijfer is hier rond de 7. Bij de onderwerpen met betrekking tot de gemeentelijke regelgeving en invloed van de burgers wordt gemiddeld een cijfer rond 5 of een 6 uitgedeeld.
- Volgens zo'n 60% van de inwoners gebruikt de gemeente heldere taal in de brieven die zij naar inwoners stuurt. Dit percentage is de afgelopen jaren min of meer gelijk gebleven.
- Een opvallend hoog aandeel vindt dat de communicatie vanuit de gemeente goed is verzorgd (42%). Dit was in 2012 nog maar 26%.
- Buurtinformatie en praktische informatie (over gemeentelijke bekendmakingen en diensten en producten) vinden inwoners het meest interessant. Politiek actuele informatie en beleidsinformatie vindt men over het algemeen minder interessant.
- Inwoners ontvangen deze informatie bij voorkeur door middel van bewonersbrieven, gevolgd door gedrukte lokale media, website en e-mail.
- Enkele lokale media-uitingen van de gemeente, tenslotte, worden vrij breed gebruikt en gewaardeerd (website, Zaanstad Journaal en wijkkranten).
- Van de respondenten was 42% alleen nog de oude website bekend en 27% met de nieuwe website². Het merendeel van de inwoners vindt de website goed tot redelijk goed, maar er is wel een klein verschil tussen de bezoekers van de oude website en de nieuwe website: de oude website is door 84% van de bezoekers positief beoordeeld en de nieuwe website door 79%. Het Zaanstad Journaal wordt door bijna 90% positief beoordeeld.

² De Zaanpeiling 2013 is in het najaar onder de inwoners van Zaanstad verspreid.

Inleiding

Willen weten wat leeft

De gemeenteraad, het college van Burgemeester en Wethouders en de ambtenaren van de gemeente Zaanstad willen weten wat leeft in de Zaanse samenleving. Daarom houdt de gemeente jaarlijks twee grotere enquêtes onder de Zaanse bevolking. Met beide onderzoeken brengt de gemeente ervaringen en meningen van de inwoners van Zaanstad op een aantal belangrijke thema's in kaart. Voor de onderwerpen leefbaarheid en veiligheid gebeurt dat vooral door deel te nemen aan de landelijke Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) en voor veel andere thema's en voor lokaal maatwerk via de Zaanpeiling. Hiernaast worden nog andere enquêtes gehouden op specifieke thema's of onder specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld gezondheidsonderzoeken (onder verantwoordelijkheid van de regionale GGD). De Zaanpeiling en IVM zijn wat betreft thematiek en omvang echter de grootste en breedste enquêteonderzoeken die Zaanstad zelf heeft om te achterhalen "wat leeft" onder de Zaanse bevolking.

Rapportage is niet het enige resultaat van de Zaanpeiling

Deze rapportage presenteert samenvattende informatie en conclusies uit de Zaanpeiling 2013. Daar waar het zinvol en mogelijk is, wordt soms de diepte ingegaan door meerdere jaren in kaart te brengen, een vergelijking te maken met het Nederlands gemiddelde of door doelgroepen te onderscheiden. De rapportage pretendeert echter geen compleetheid en bevat dan ook niet alle informatie die uit de Zaanpeiling te halen is. De gegevens uit de Zaanpeiling komen in het voorjaar van 2014 vollediger en uitgebreider beschikbaar via de online database [Zaanstad in cijfers](http://zaanstad.incijfers.nl) van Team Onderzoek en Statistiek van de gemeente Zaanstad. Hier staan diverse gegevens uit de Zaanpeiling én uit andere bronnen, zoals basisstatistieken. Een deel van de gegevens wordt ook opgenomen in de landelijke benchmark [Waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) en een ander deel in de Zaanse [Wijkenmonitor](http://www.wijkenmonitor.nl)³. Tot slot kan O&S op verzoek nog (beperkte) aanvullende maatwerkanalyses leveren ten behoeve van Raad, College en de gemeentelijke organisatie.

Wat Zaanstad doet met informatie uit de Zaanpeiling

De uitgebreide hoeveelheid informatie uit de Zaanpeiling (en uit de Integrale Veiligheidsmonitor) helpen het bestuur en de gemeentelijke organisatie om te sturen op doelstellingen in de begroting en jaarrekening (zie bijlage voor deze doelstellingen en scores daarop), om (verplichte) verantwoordingsinformatie te leveren aan bijvoorbeeld de gemeenteraad en het Rijk en om informatie te bieden op specifieke beleidsterreinen, met name weer om te kunnen sturen op doelstellingen in dat beleid. Deze drie uitgangspunten van de Zaanpeiling zijn in 2011 door de gemeente Zaanstad vastgesteld⁴.

Over de methode

De Zaanpeiling 2013 is op gemeenteniveau gehouden. Dat wil zeggen dat de hier gepresenteerde informatie alleen representatief is voor Zaanstad als geheel en niet uit te splitsen is naar deelgebieden⁵.

Het veldwerk voor deze enquête is uitgevoerd in het najaar van 2013. Circa 6.000 willekeurig gekozen inwoners van Zaanstad van 18 tot 80 jaar zijn via een brief uitgenodigd om deel te nemen. Dat kon via internet (beveiligd inloggen in een digitale enquête-omgeving) of door een schriftelijke vragenlijst in te vullen. In totaal heeft 28% van de respondenten, dat zijn 1.238 mensen, een vragenlijst ingevuld en teruggestuurd. Van de totale respons is circa 40% binnengekomen via digitale enquêtes en 60% via schriftelijke vragenlijsten.

Dit onderzoek is uitgevoerd door Team Onderzoek en Statistiek van de gemeente Zaanstad. Het veldwerk (het daadwerkelijke enquêteren) is verricht door I&O Research.

³ Voor gegevens uit de Zaanpeiling 2013 zie: <http://zaanstad.incijfers.nl/> (beschikbaar rond april 2013)

Voor gegevens uit Waarstaatjegemeente 2013 zie: <http://www.waarstaatjegemeente.nl/> (beschikbaar rond april 2014). Voor de Wijkenmonitor zie ook <http://zaanstad.incijfers.nl/> (update eerste helft 2014).

⁴ Directiebesluit van 27 april 2011

⁵ In even jaren doen we de Zaanpeiling op wijkniveau, in oneven jaren alleen op stadsniveau.

1 Openbare ruimte en milieu

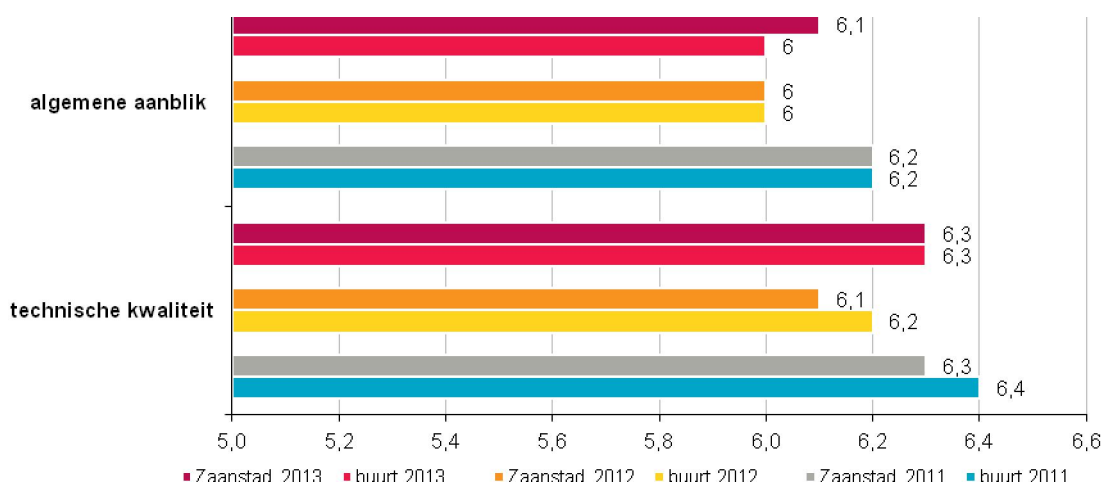
1.1 Kwaliteit van de openbare ruimte

De kwaliteit van de openbare ruimte krijgt van de inwoners van Zaanstad rapportcijfers die op of iets boven de 6 liggen (figuur 1). Uitgesplitst naar technische kwaliteit (onderhoud van straten, fietspaden, groen, etc.) en algemene aanblik (dat betrekking heeft op bijvoorbeeld zwerfvuil, onkruid en overhangend groen) wordt de technische kwaliteit van de openbare ruimte daarbij iets hoger gewaardeerd dan de algemene aanblik. De algemene aanblik wordt in 2013 hoger gewaardeerd dan de voorgaande jaren.

De technische (fysieke) kwaliteit van de openbare ruimte wordt in de eigen buurt nu even hoog gewaardeerd als die in Zaanstad als geheel (6,3). Het rapportcijfer over de eigen buurt is met 0,1 punt toegenomen en is nu nog 0,1 punt lager dan in 2011.

Een miniem verschil is er wel in oordeel over de algemene aanblik tussen de eigen buurt en Zaanstad als geheel, maar het ligt in ieder geval voor de buurt nog 0,2 punt lager dan in 2011.

Figuur 1 Beoordeling kwaliteit openbare ruimte

1.2 Belangrijkste knelpunten in de buurt

Parkeerproblemen komen voor het eerst (sinds de eerste Zaanpeiling in 2003 op nummer één van de lijst van de belangrijkste problemen in de buurt. Het percentage respondenten dat dit in 2012 als probleem nummer één noemt, is 5 procentpunt hoger dan in het voorgaande jaar. Slecht onderhoud van de bestrating wordt in 2013 als tweede probleem genoemd na eerdere jaren als belangrijkste probleem steeds op nummer één te hebben gestaan (tabel 1). Onveilig verkeer, hondenpoep op straat, vervuiling van de woonomgeving en vandalisme vormen in wisselende volgorde sinds 2007 de rest van de top-6. De aandelen van de overige problemen lijken door de jaren heen nauwelijks te veranderen.

Tabel 1

Wat ziet u als het belangrijkste probleem van de buurt waarin u woont? (in %)	2007	2009	2011	2012	2013
parkeerproblemen	10	12	8	10	15
slecht onderhoud bestrating	17	16	17	15	12
onveilig verkeer	7	8	10	9	9
hondenpoep op straat	10	5	5	7	9
vervuiling van de woonomgeving	10	8	12	9	8
vandalisme	4	5	8	7	6
in deze buurt zijn geen problemen	5	5	6	7	6
geluidshinder	5	8	4	5	5
te weinig winkels	6	5	4	5	5
verpaupering	2	3	3	3	3
slecht onderhoud groen	2	2	1	2	3
slecht openbaar vervoer	1	1	2	2	2
stankoverlast	1	2	1	1	2
te weinig groen	3	2	2	2	2
ander probleem	2	3	1	2	2
verkeersoverlast	4	3	3	3	2
bereikbaarheid van de wijk met de auto	4	4	4	4	2
slecht onderhoud huizen	1	1	2	2	1
samenstelling buurtbevolking	2	2	1	2	1
drugsoverlast	0	1	1	1	1
te weinig kinderspeelplaatsen	2	2	2	2	1
onveiligheid buitenshuis	1	1	2	1	1
overlast van bedrijven	1	1	1	1	1
totaal	100	100	100	100	100

1.3 Meldingen openbare ruimte

In totaal heeft 27% van alle bewoners in het afgelopen jaar een melding doorgegeven over de openbare ruimte. Jongere inwoners (18 t/m 34 jaar) geven minder vaak een melding door (18%) dan inwoners in de andere leeftijdscategorieën.

De helft van de melders (49%) in 2013 is tevreden over de afhandeling van die melding, maar ruim vier op de tien melders (44%) is dat niet. Dat hangt vooral samen met het feit dat de melders geen bericht van de gemeente terug hebben ontvangen (51%). Het percentage was in 2012 hoger. . Voor 38% duurde het oplossen van het probleem te lang.

Tabel 2

Om welke reden bent u niet tevreden over de afhandeling van die melding? (in %)	2011	2012	2013
het oplossen van de melding duurde te lang	25	36	38
ik heb er vanuit de gemeente niets meer over teruggehoord	52	58	51
anders	22	NB	NB
weet niet	1	6	10

totaal

100 100 100

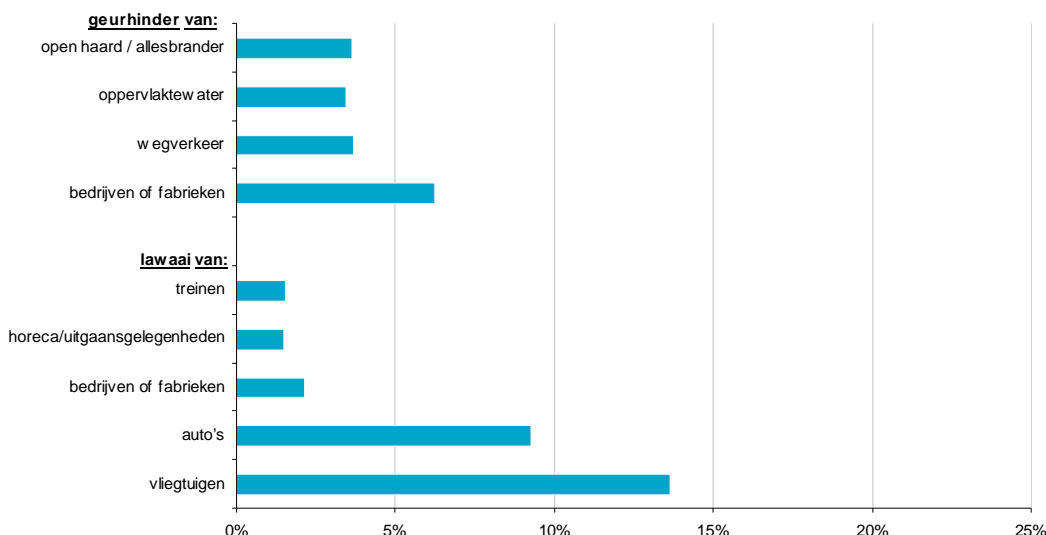
Wellicht heeft de ontevredenheid ook te maken met het feit dat de melders niet op de hoogte zijn van de termijn waarop ze antwoord mogen verwachten van de gemeente. Ruim 86% van de inwoners zegt niet te weten welke termijnen er gelden voor de afhandeling van meldingen.

1.4 Milieu

Lawaai en geur vergeleken

Het aandeel inwoners dat *ernstige* hinder ondervindt van lawaai van auto's en vooral van vliegtuigen is groot te noemen. Dit is groter dan het aandeel inwoners dat in ernstige mate geurhinder ondervindt. Het zijn vooral bedrijven en fabrieken die relatief veel geurhinder veroorzaken.

Figuur 2 Percentage inwoners dat ernstige hinder ondervindt van lawaai of stank... (%)

Geurhinder per product

In de voorgaande rapportage over de Zaanpeiling werd geconcludeerd dat bewoners langzaam maar zeker minder geurhinder ervaren en dat vooral mensen van 65 jaar en ouder gemiddeld minder geuroverlast ervaren dan andere leeftijdsgroepen.

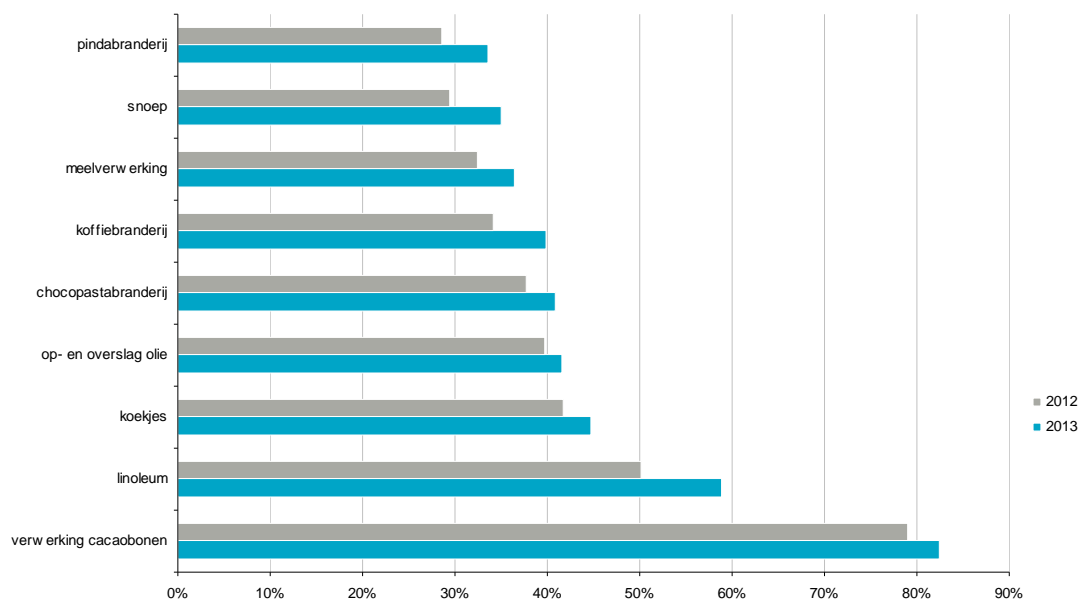
In 2013 is voor het eerst alleen aan de inwoners, die geuroverlast van bedrijven en/of fabrieken hebben ervaren, doorgevraagd in welke mate men van bepaalde producten geuroverlast heeft gehad (in het afgelopen jaar).

Vergelijking tussen 2012 en 2013 is bemoeilijkt omdat daarnaast ook de vraagstelling enigszins is gewijzigd. In plaats van 'vaak', 'soms' of 'zelden/nooit' is in 2013 gevraagd naar 'geen hinder', 'nauwelijks', 'enigszins' of 'ernstige hinder'. Om de mate van hinder in beide jaren toch met elkaar te vergelijken is voor 2012 gefilterd op de antwoorden 'vaak' en 'soms' geurhinder van bedrijven/fabrieken en voor 2013 op 'enigszins' en 'ernstige' geurhinder.

In 2012 heeft 43% van de respondenten geuroverlast ervaren van bedrijven en fabrieken, in 2013 was de groep kleiner, nl. 32%. Van beide groepen is nader onderzocht van welke producten men nauwelijks, enigszins en ernstige geurhinder ondervond.

De ervaren overlast (bij 32% van de respondenten) is in 2013 met betrekking tot alle producten iets toegenomen, maar vermoedelijk hangt dit samen met de gewijzigde vraagstelling. Als je bekijkt welk product het meeste overlast geeft, dat is dat net als in 2012 de verwerking van cacaobonen : in 2013 heeft ruim 80% van de respondenten in 2013 hier *enigszins* of in *ernstige mate* hinder van ondervonden. Het product linoleum komt op de tweede plaats.

Figuur 3 Percentage inwoners dat overlast ondervond van de geur van... (%)

Milieuvriendelijk woon-werkverkeer

Een doelstelling van de gemeente Zaanstad is het bevorderen van het gebruik van andere vervoermiddelen dan de auto voor woon-werkverkeer. Dat gebruik is redelijk stabiel (tabel 3) hoewel het na een terugloop tussen 2009 (49%) en 2012 (45%) weer iets toeneemt (46%). Een vijfde deel van de inwoners gebruikt de fiets voor het woon-werkverkeer.

Tabel 3

Vervoermiddelen gebruikt voor woon-werkverkeer	2009	2011	2012	2013
inwoners (in %) die andere vervoermiddelen dan de auto ervoor gebruikt	49%	45%	45%	46%
inwoners (in %) dat de fiets ervoor gebruikt	22%	20%	20%	20%

2 Wonen

2.1 Kwaliteit van woning en woonomgeving

Het gemiddelde rapportcijfer dat de inwoners van Zaanstad in 2013 aan hun woning geven is een 7,5, voor de woonomgeving geeft men een 7,0. Na een kleine opleving in 2009 was in 2011 en 2012 een daling te zien van beide indicatoren, vooral van de waardering van de woning. Nu is er weer een lichte stijging waarneembaar.

Tabel 4

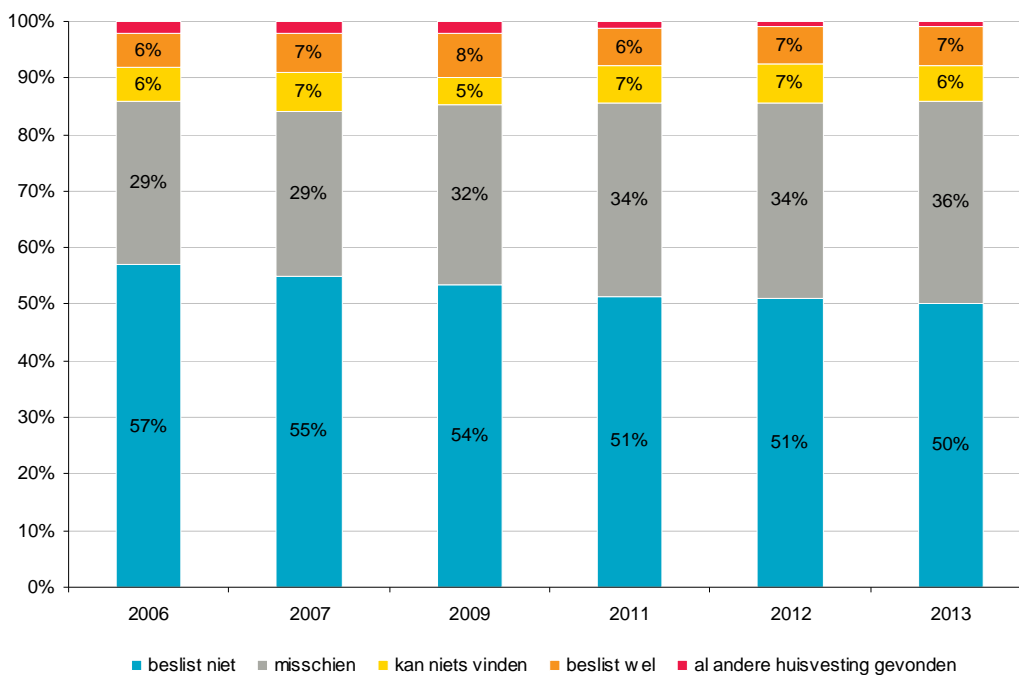
Rapportcijfer woning en woonomgeving	2007	2009	2011	2012	2013
woning	7,8	7,9	7,5	7,4	7,5
woonomgeving	7,1	7,3	7,0	6,9	7,0

Bewoners van koopwoningen waarderen de kwaliteit van de woonomgeving hoger dan bewoners van huurwoningen (met een 7,3 tegenover een 6,6). Hetzelfde geldt voor de waardering van de woning (een 7,9 tegenover een 6,9) gemiddeld hoger dan bewoners van huurwoningen.

2.2 Verhuiscgenigheid

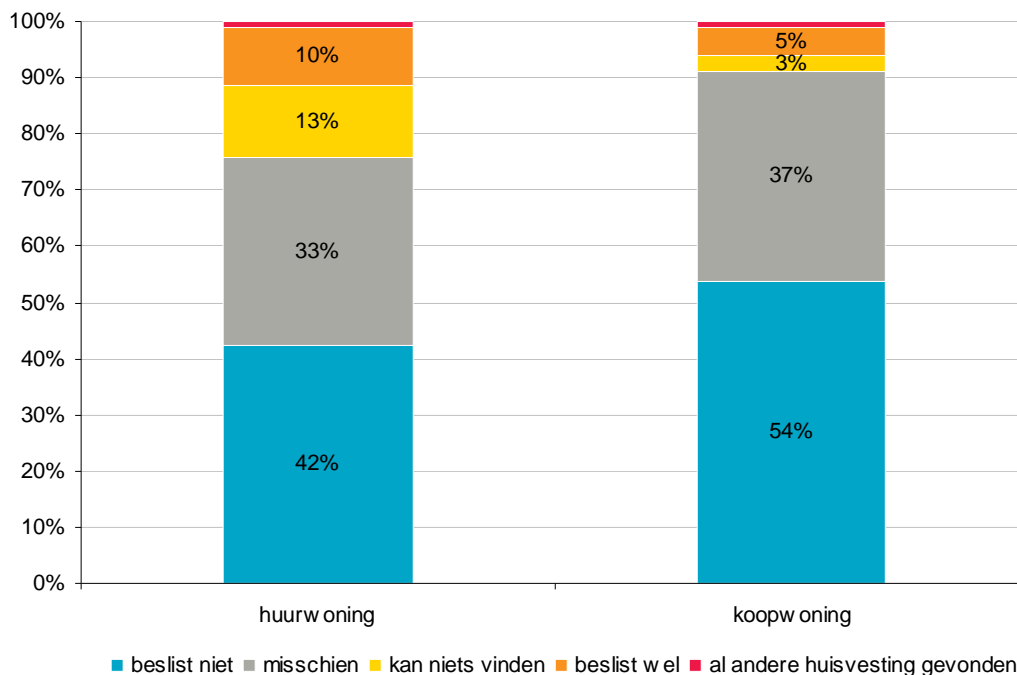
Het aandeel inwoners dat wil verhuizen neemt de afgelopen jaren iets toe. Het aandeel dat op één of andere manier overweegt om te verhuizen stijgt tussen 2006 en 2013 van circa 42% naar circa 50%. Deze groei wordt vooral veroorzaakt door het aandeel mensen dat "misschien" antwoordt op de vraag of er een verhuiscwens is.

Figuur 4 Wilt u binnen twee jaar verhuizen? (in %)

De verhuisgeneigdheid is onder bewoners van huurwoningen groter dan onder bewoners van koopwoningen (figuur 5).

Figuur 5 Verhuisgeneigdheid naar woningeigendom (in %)

2.3 Voorzieningen in stad en buurt

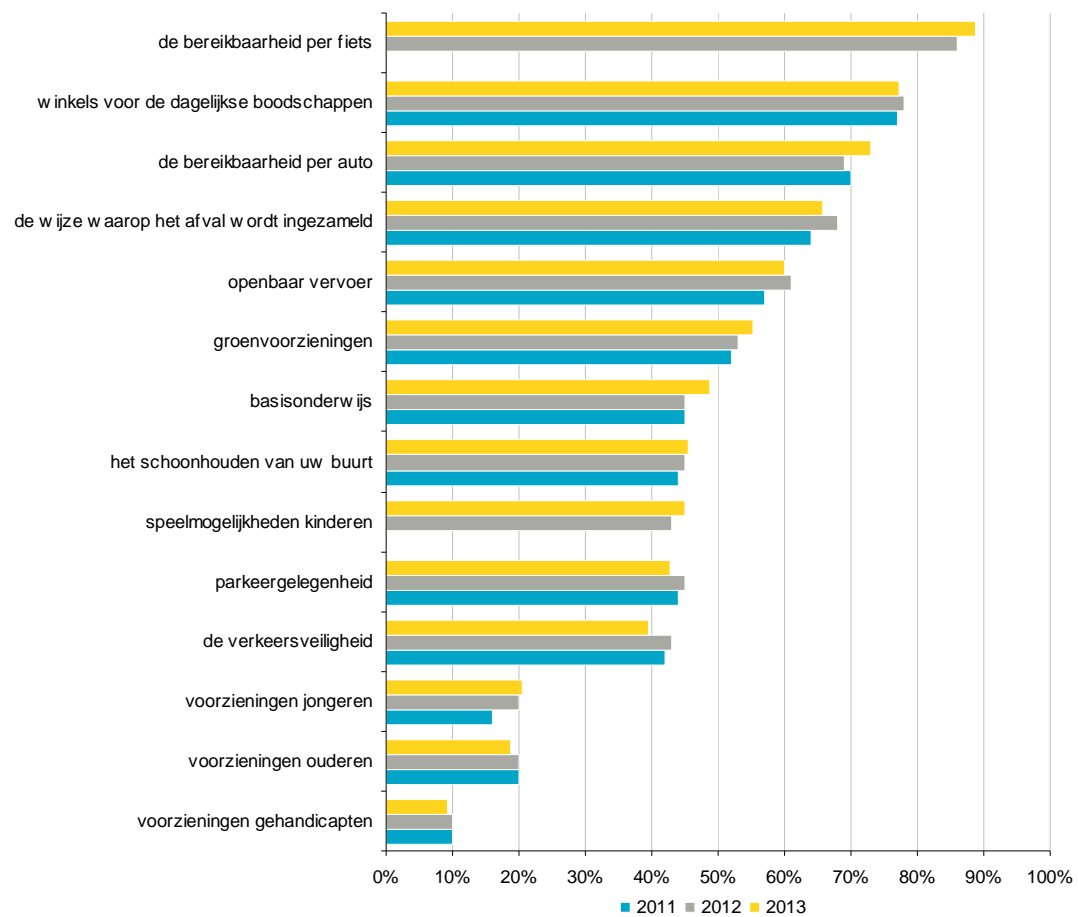
In de Zaanpeiling wordt jaarlijks gevraagd naar de mate van tevredenheid van een aantal voorzieningen in de stad en de wijk. Hieronder worden de uitslagen gepresenteerd voor Zaanstad als geheel.

Voorzieningen in de buurt

Uit figuur 6 blijkt dat inwoners het meest tevreden zijn over de bereikbaarheid van hun wijk *per fiets* (sinds 2012 een nieuwe vraag) en over het winkelaanbod voor de dagelijkse boodschappen in de wijk. De bereikbaarheid per auto is in 2013 een goede derde, terwijl het er in de vorige Zaanpeiling naar uitzag dat de tevredenheid hierover juist langzaam afnam.

De tevredenheid over een aantal voorzieningen neemt af: wijze van afvalinzameling, verkeersveiligheid, parkeergelegenheid, voorzieningen voor ouderen en gehandicapten. Voor de overige voorzieningen zijn nauwelijks veranderingen te bespeuren. Bij een aantal voorzieningen (voor ouderen, jongeren en gehandicapten, basisonderwijs en de speelmogelijkheden voor kinderen) wordt relatief vaak “neutraal” of “geen mening” ingevuld. Dit zijn voorzieningen voor specifieke doelgroepen; het is daarom logisch dat niet iedereen hier een duidelijke mening over heeft.

Figuur 6 Tevredenheid van inwoners over voorzieningen in de buurt (in % (zeer) tevreden)

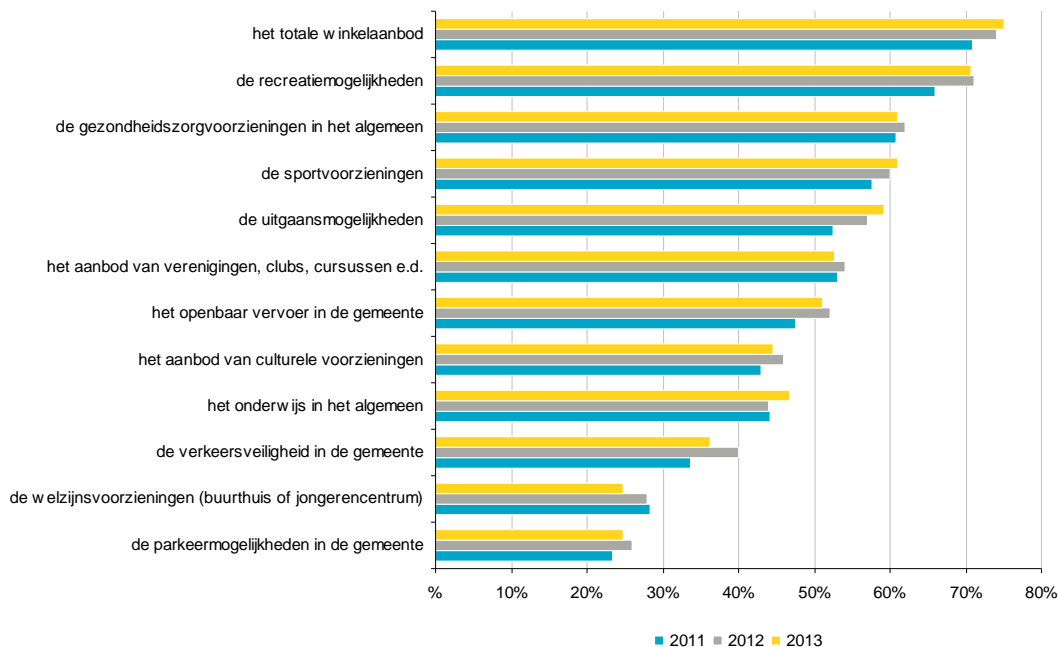

Voorzieningen in de stad

Van de voorzieningen in Zaanstad als geheel (figuur 7) worden net als in voorgaande jaren het winkelaanbod, de recreatiemogelijkheden, gezondheidsvoorzieningen en sportvoorzieningen het meest gewaardeerd. Over de uitgaansmogelijkheden is men in toenemende mate tevreden. Parkeermogelijkheden, welzijnsvoorzieningen en de verkeersveiligheid worden het minst gewaardeerd. Bij de welzijnsvoorzieningen moet worden aangetekend dat bijna 60% van de respondenten “neutraal” of “geen mening” als antwoord geeft en er vermoedelijk geen gebruik van maakt.

De tevredenheid stijgt tussen 2012 en 2013 voor een aantal voorzieningen nog licht door, voor andere voorzieningen is er sprake van een lichte afname in de mate van tevredenheid.

Figuur 7 Mening van inwoners over voorzieningen in Zaanstad (in % (zeer) tevreden))

2.4 Toekomst van de buurt

Het percentage inwoners dat denkt dat zijn of haar buurt er de komende jaren op vooruit zal gaan is - na een stijging tussen 2011 en 2012 – in 2013 weer gedaald. Bijna 16% denkt dat de buurt *vooruit* zal gaan, dat is minder dan het voorgaande jaar. Circa 46% ziet dat *niet* gebeuren maar denkt ook niet dat de buurt *achteruit* zal gaan. Het aandeel inwoners dat dit laatste wél verwacht is juist gestegen naar 28%. Een deel van de inwoners (11%) heeft hier geen mening over of weet het niet.

Tabel 5

Denkt u dat uw buurt de komende jaren vooruit of achteruit zal gaan? (in %)	2010	2011	2012	2013
vooruit	15	15	18	16
achteruit	32	28	26	28
niet vooruit, maar ook niet achteruit	43	44	44	46
weet niet/ geen mening	11	13	12	11
totaal	100	100	100	100

Jongeren (18-34 jaar) hebben hierbij meer vertrouwen in de toekomst van hun buurt dan ouderen: een kwart van hen ziet de eigen buurt vooruit gaan de komende jaren, tegen 10% bij de 65-plussers.. Opmerkelijk is dat het aandeel mensen met een laag inkomen dat vindt dat de buurt erop vooruit zal gaan hoger is dan gemiddeld (19%). Ook is het percentage onder mensen dat vindt dat de buurt niet zal veranderen relatief hoog bij de hoge inkomens (55%).

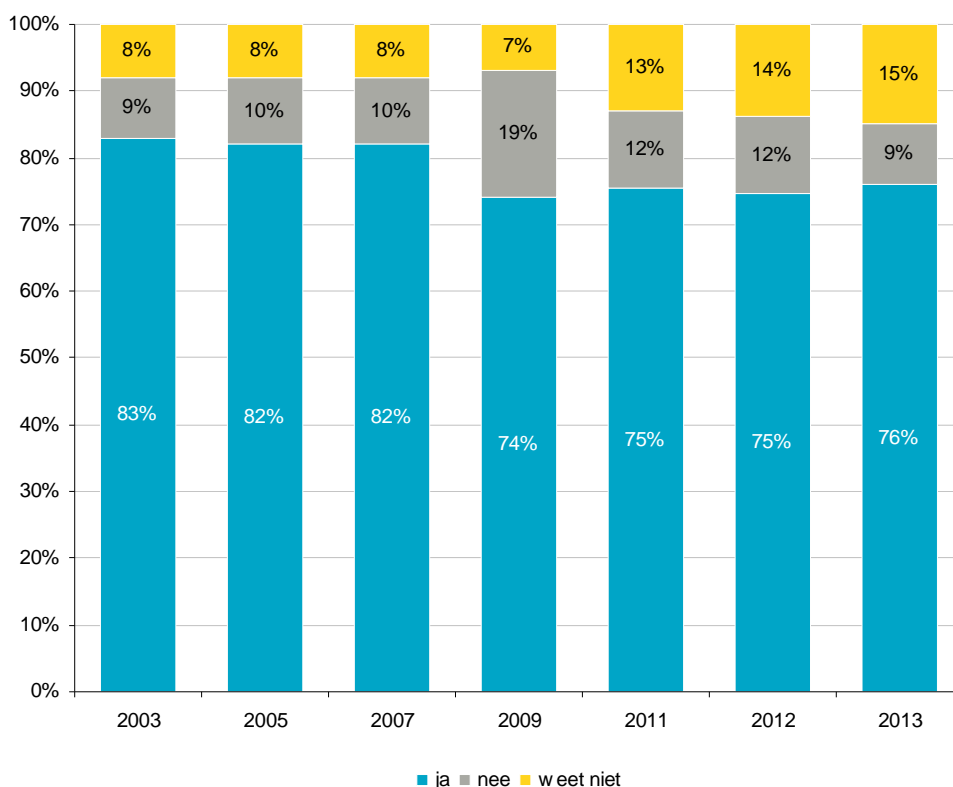
3 Leefbaarheid en veiligheid

De belangrijkste onderzoeksbron voor informatie over leefbaarheid en veiligheid in Zaanstad en de Zaanse wijken is de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM). Deze monitor bevat bijvoorbeeld scores voor sociale cohesie, rapportcijfers voor veiligheid en stellingen ten aanzien van samenleven in stad en wijken. De IVM 2013 is echter nog niet beschikbaar⁶. De Zaanpeiling 2013 bevat beperkte en aanvullende informatie op de IVM. Die informatie uit de Zaanpeiling wordt hieronder, vooruitlopend op de IVM, kort gepresenteerd.

3.1 Medeverantwoordelijk en actief in de buurt

Het aandeel van de inwoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de leefbaarheid in hun buurt lag tot en met 2007 nog op ruim 80%, maar is daarna wat gedaald. Die daling lijkt niet door te zetten. Na 2009 neemt het aandeel inwoners dat niet weet of men zich medeverantwoordelijk voelt weer toe. Wel neemt het aandeel inwoners toe dat met 'weet niet' antwoordt.

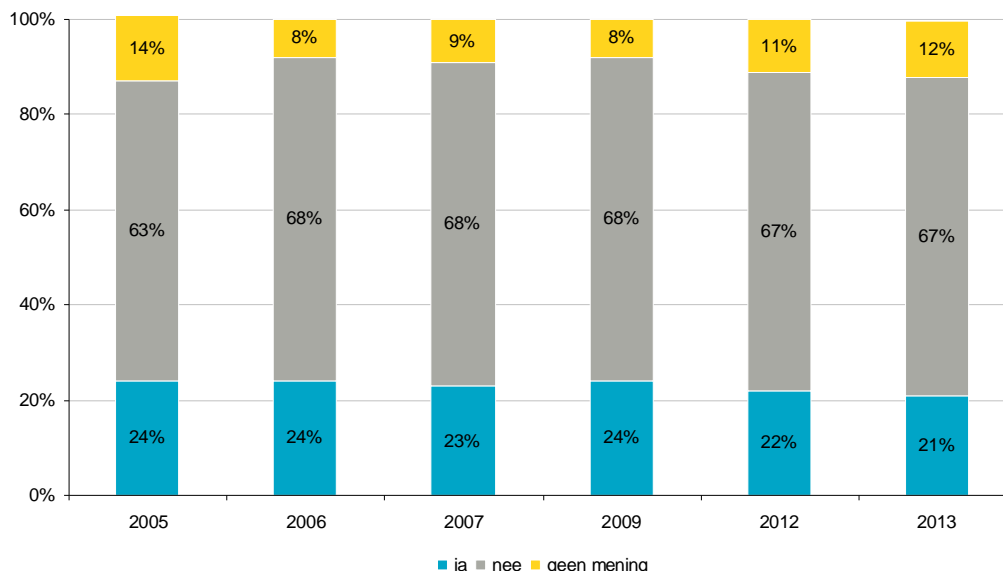
Figuur 8 Voelt u zich medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in uw buurt?

⁶ Volgens planning van het landelijke bureau Veiligheidsmonitor zijn de gegevens en rapportage in april-mei 2014 beschikbaar

Sinds 2012 wordt na enige jaren weer de vraag gesteld aan inwoners of zij actief zijn geweest om de buurt te verbeteren. Door de jaren heen lijkt het aandeel actieve bewoners iets af te nemen: van ongeveer 24% in de periode 2005-2009 is het aandeel de laatste twee jaar gedaald naar 22% in 2012 en 21% in 2013.

Figuur 9 Bent u het afgelopen jaar actief geweest om de buurt te verbeteren?

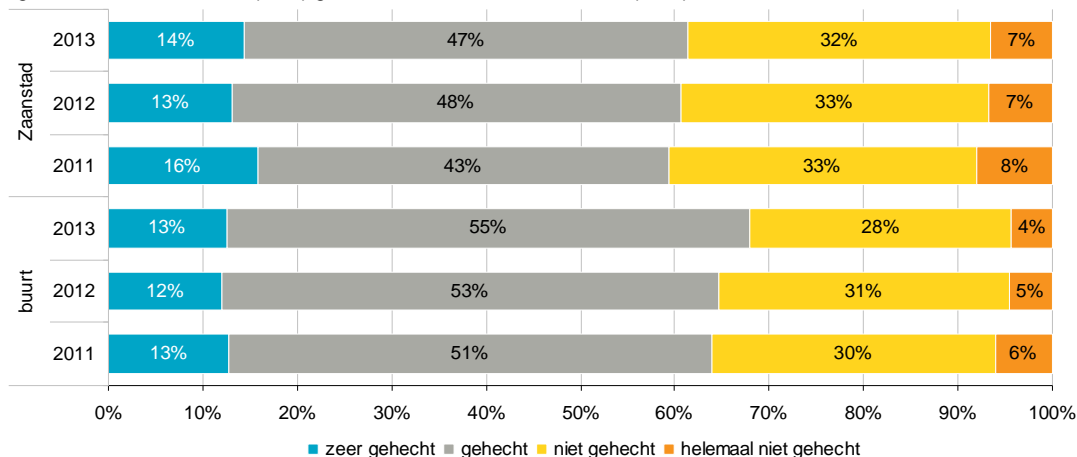

Net als uit eerdere Zaanpeilingen blijkt dat bewoners van koopwoningen actiever zijn en zich meer medeverantwoordelijk voelen voor de buurt dan bewoners van huurwoningen. De inwoners in de leeftijd tussen 30 en 65 jaar zijn het meest actief in de buurt en voelen zich vaker medeverantwoordelijk. Met name de groep van 18 tot 35 jaar is minder actief of voelt zich minder medeverantwoordelijk. Het actief zijn in de buurt en het zich medeverantwoordelijk voelen neemt toe naarmate de opleiding en/of het inkomen hoger is. Gehuwden of samenwonenden met kinderen zijn actiever en voelen zich vaker medeverantwoordelijk dan andere soorten huishoudens.

3.2 Gehechtheid aan stad en buurt

De mate waarin inwoners zich (zeer) gehecht voelen aan Zaanstad ligt rond de 60% en neemt met de jaren steeds iets toe. De gehechtheid aan de eigen buurt is iets sterker (68% in 2013).

Figuur 10 Hoe zeer bent u (zeer) gehecht aan Zaanstad/uw buurt? (In %)

De gehechtheid aan Zaanstad is onder jongeren wat sterker dan onder ouderen. Bij de gehechtheid aan de buurt geldt het omgekeerde: ouderen zijn wat sterker gehecht aan hun

buurt dan jongeren. Opmerkelijk is dat ook laag opgeleiden, niet-Nederlanders en inwoners in een huurwoningen zich vaker (sterk) gehecht voelen aan Zaanstad.

3.3 Veiligheid

Een kwart van de inwoners (25%) vindt het verkeer in de woonbuurt (zeer) onveilig. Dit was in 2012 nog 23%.

Circa 70% van de inwoners vindt de eigen woning brandveilig, 12% vindt dat niet en zo'n 19% weet niet of de eigen woning brandveilig is of heeft hier geen mening over. Van alle bewoners heeft 77% rookmelders in de woning. Dit percentage was in 2012 5% lager.

Het aandeel van de inwoners dat er van overtuigd is dat de gemeente een eventuele grote ramp of brand succesvol weet te bestrijden daalde tot 2009, maar ligt sindsdien weer vrijwel stabiel op circa 79% (tabel 6), dicht bij de eerste meting in 2004.

Tabel 6

% Inwoners dat er op vertrouwt dat de gemeente een grote ramp of brand adequaat kan bestrijden	
2004	80
2006	72
2007	69
2009	79
2010	76
2011	78
2012	78
2013	80

De veiligheid op straat in het uitgaansgebied in het centrum van Zaandam krijgt van de inwoners het rapportcijfer 7,2. Maar dat is overdag. De beoordeling voor de veiligheid 's avonds is een stuk lager, namelijk 5,7 (tabel 7). Deze cijfers zijn de afgelopen jaren redelijk stabiel, de ervaren veiligheid 's avonds is na 2010 verbeterd.

Tabel 7

Rapportcijfer inwoners (ervaren) veiligheid in uitgaansgebied Centrum Zaandam				
	2010	2011	2012	2013
's avonds	5,3	5,7	5,6	5,7
overdag	7	7,1	7,1	7,2

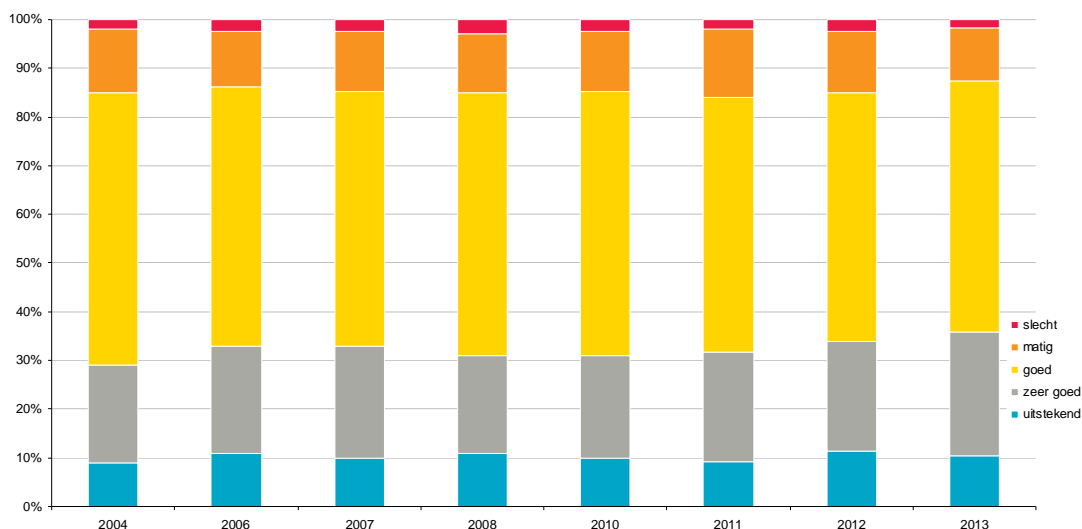
Oudere inwoners geven gemiddeld een iets lager cijfer voor de ervaren veiligheid (6,8 voor overdag en 5,3 voor 's avonds)

4 Gezondheid en welzijn

4.1 Gezondheid

Circa 87% van de inwoners kwalificeert de eigen gezondheid als “goed” tot “uitstekend” en 13% als “matig” of “slecht”. De verdeling van die aandelen is de afgelopen jaren vrijwel gelijk gebleven.

Figuur 11 Wat vindt u van uw eigen gezondheid? (%)

Tussen een aantal kenmerken van mensen en de ervaren gezondheid is een duidelijke samenhang te zien:

- mensen in een uitkeringssituatie voelen zich minder vaak gezond (bijna 37% vindt de eigen gezondheid matig of slecht);
- mensen die werken of nog naar school gaan of studeren voelen zich heel gezond (94%);
- van de mensen met een lager inkomen voelt een veel groter deel zich ongezond (matig of slecht, 27%) dan van de mensen met een hoger inkomen (5%);
- lager opgeleiden voelen zich beduidend minder gezond dan hoger opgeleiden (van de laagst opgeleiden voelt 24% zich ongezond, van de hoog opgeleiden is dat 8%);
- bewoners van koopwoningen voelen (meer dan 90%) zich doorgaans gezonder dan bewoners van huurwoningen (78% voelt zich gezond);
- jongeren voelen zich gemiddeld ook wat gezonder dan ouderen: 7% van de groep 18 tot 35 jaar voelt zich niet gezond tegen 21% van de 65+ers (in 2011 was dit percentage overigens nog 24%). De ervaren gezondheid wordt hoger naarmate de respondenten ouder worden.

De sociaaleconomische status (inkomen, opleiding etc.) lijkt hiermee een factor van belang voor de ervaren gezondheid, hoewel een eventueel verband niet direct met elkaar samenhangt of dé enige verklarende factor is. Mogelijk is er soms sprake van wisselwerking: een lagere gezondheid kan bijvoorbeeld ook leiden tot een lager inkomen bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid.

4.2 Welbevinden

Circa 13% van de inwoners geeft aan in ernstige of matige mate in de dagelijkse bezigheden te worden gehinderd door lichamelijke of psychische belemmeringen (tabel 8).

Tabel 8

Ondervindt u lichamelijke of psychische belemmeringen in de dagelijkse bezigheden? (in %)	
in ernstige mate	3
in matige mate	10
in lichte mate	28
geen beperkingen	59
totaal	100

Voor mensen met beperkingen is het gemeentelijk WMO-loket (Zorgzaan) een belangrijke plek om hulp te zoeken. Het is dus belangrijk dat diegenen die deze hulp nodig hebben bekend zijn met het bestaan van het loket.

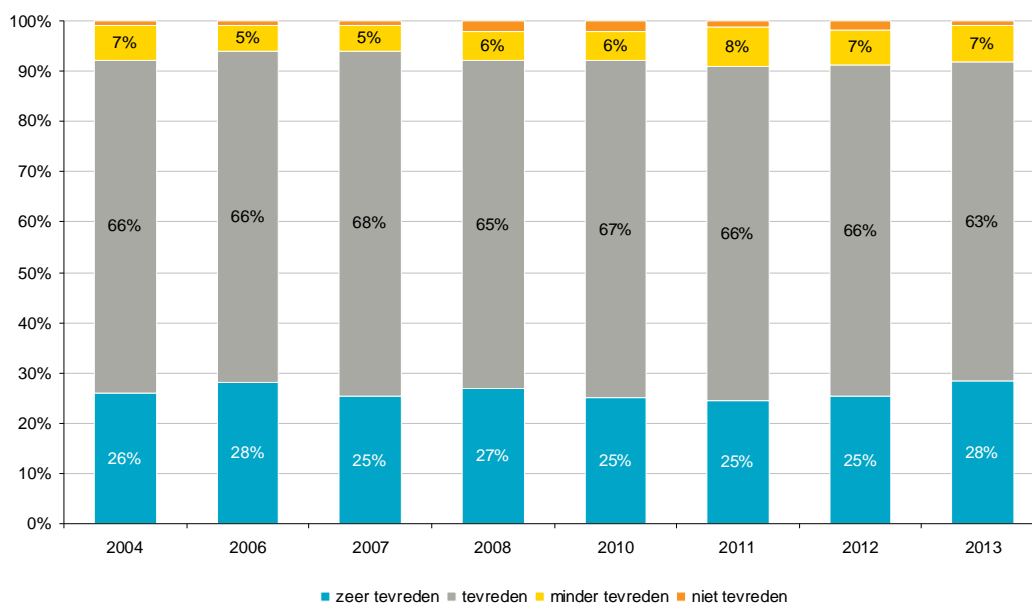
- In 2010 kende 16% van alle inwoners het loket Zorgzaan, in 2011 was dit aandeel opgelopen tot 22%, na 2011 neemt het aandeel af en is in 2013 inmiddels 17%.
- Van degenen die beperkingen ondervinden is een groter aandeel bekend met Zorgzaan (tabel 9) (met name 'ernstige' beperkingen).

Tabel 9

	Ervaren beperkingen en bekendheid loket Zorgzaan (in %)	
	kent Zorgzaan in 2013	bekendheid onder alle inwoners
in ernstige mate	31%	
in matige mate	19%	2010: 16%
in lichte mate	21%	2011: 22%
geen beperkingen	14%	2012: 20%
totaal	17%	2013: 17%

Per saldo is het merendeel van de inwoners van Zaanstad (zeer) tevreden met hun leven (figuur 12). Die situatie is in de afgelopen jaren vrijwel gelijk gebleven.

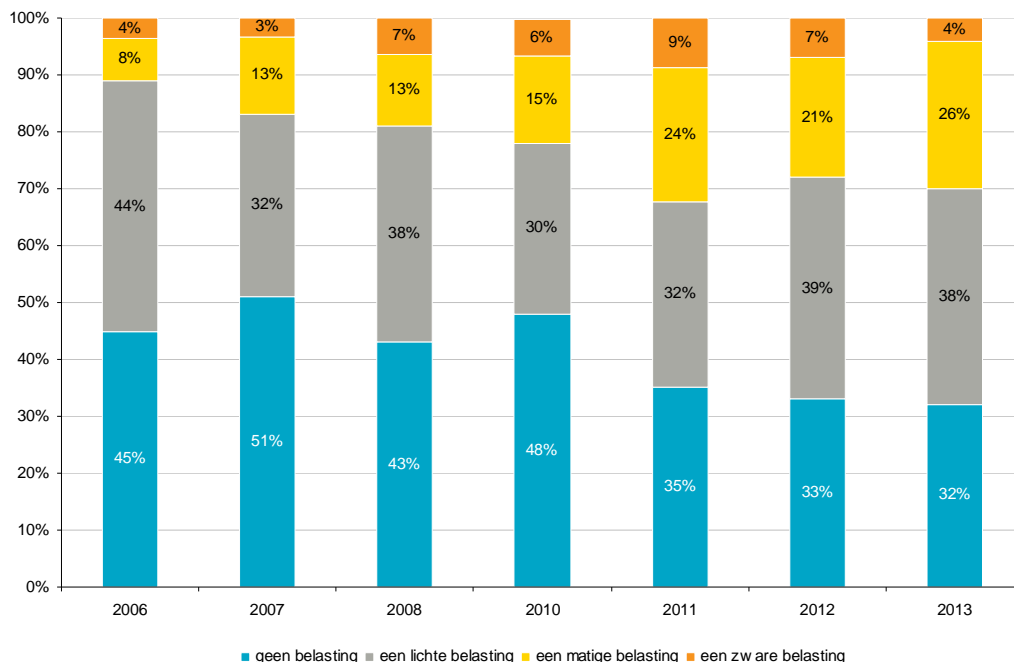
Figuur 12 Hoe tevreden bent u met uw leven?

4.3 Mantelzorg

Mantelzorg is het bieden van langdurige en onbetaalde zorg aan een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Het aandeel inwoners dat mantelzorg verricht is vrij stabiel (12% in 2006, 14% in 2012 en 2013). Het aandeel van de mantelzorgers dat zich in enige mate belast voelt neemt na 2010 wél toe (figuur 13). Vooral de groep die zegt zich "licht" of "matig belast" te voelen, neemt toe.

Figuur 13 Percentage mantelzorgers dat zorg verlenen als een belasting ervaart

Van de mantelzorgers geeft ruim tweederde deel aan géén ondersteuning nodig te hebben, 18% heeft die wel nodig en krijgt die ook, terwijl 14% aangeeft ondersteuning nodig te hebben maar deze niet krijgt.

4.4 Bewegen

Om een goede gezondheid te behouden is het gewenst tenminste vijf dagen per week 30 minuten matig intensieve lichaamsbeweging te hebben (Nederlandse Norm Gezond Bewegen). In 2011 was het percentage Nederlanders dat aan die norm voldeed circa 58% onder de volwassenen (18+)⁷. In Zaanstad ligt dat percentage lager, in 2012 was dat 54% in de zomer en 41% in de winter. In de Zaanpeiling 2013 is alleen nog gevraagd naar het aantal malen lichaamsbeweging per week (en is geen onderscheid meer gemaakt tussen zomer en winter). Het percentage is 52%, vergelijking van dit percentage zal vanaf met de volgende Zaanpeiling beter mogelijk zijn. Er zijn geen verschillen tussen leeftijdsgroepen, inkomen, wijk of andere achtergrondkenmerken zichtbaar.

⁷ 'Impuls Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB)

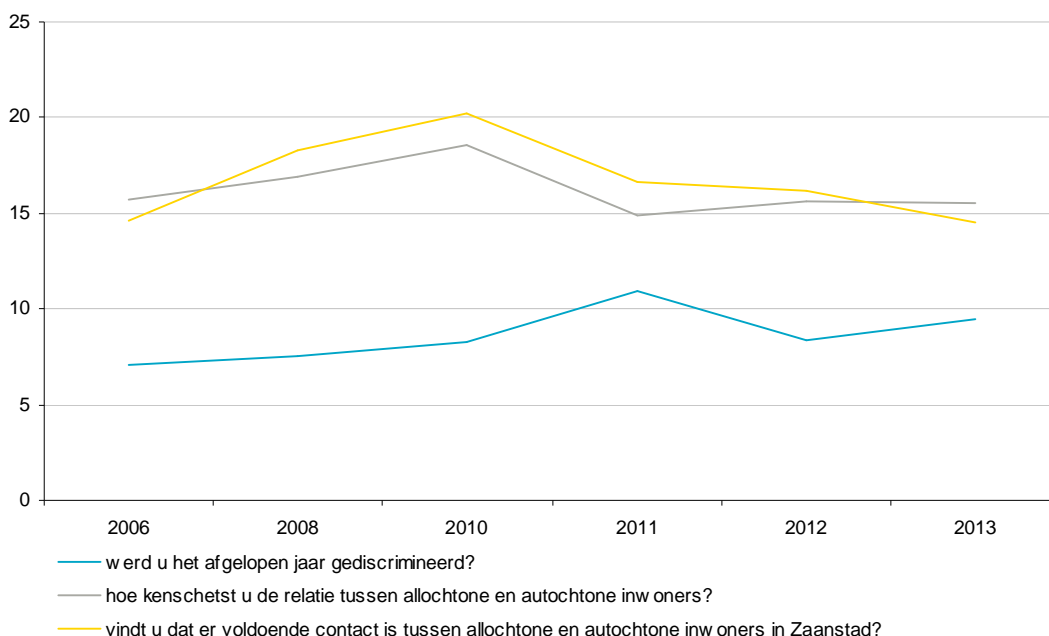
5 Maatschappelijke participatie

5.1 Contacten

Circa 10% van alle inwoners van Zaanstad vindt dat hij of zij te weinig contacten heeft met andere mensen. Leden van eenoudergezinnen, alleenstaanden, lager opgeleiden, mensen met lagere inkomens en mensen met een uitkering geven twee keer zo vaak aan te weinig contacten te hebben. Leeftijd maakt niet uit. Sociaaleconomische status lijkt hier dus wel uit te maken.

Relaties tussen bevolkingsgroepen worden door de jaren heen min of meer hetzelfde beoordeeld, net als ervaren discriminatie (figuur 14). Jongere leeftijdsgroepen (tot 40 jaar) voelen zich wat vaker gediscrimineerd.

Figuur 14 Relaties tussen bevolkingsgroepen en discriminatie, in percentages

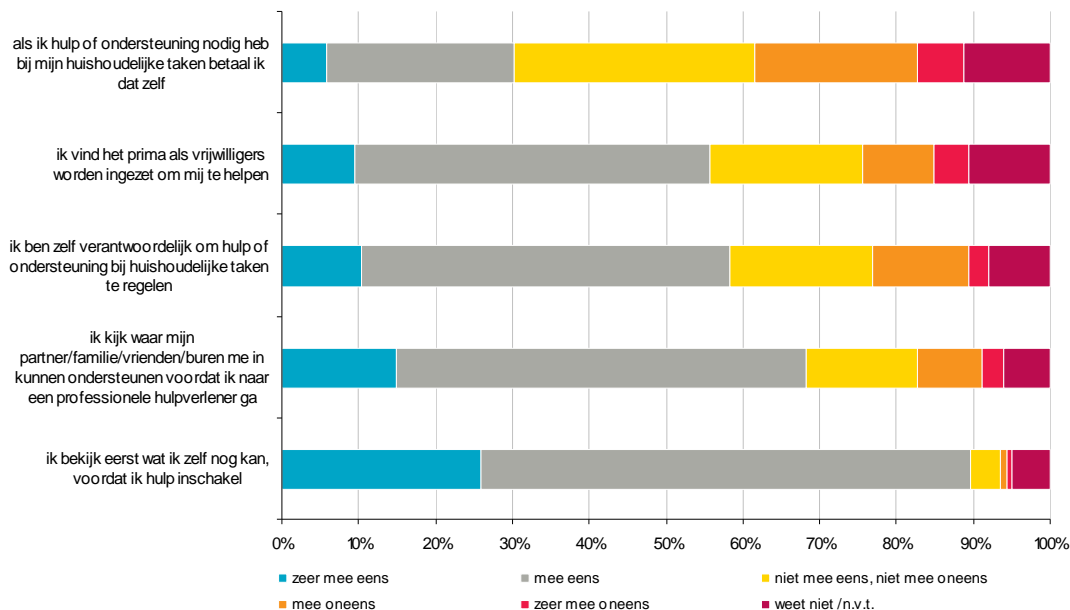

5.2 Zelfstandig functioneren

De laatste jaren vindt er een omslag plaats in de verzorgingsstaat. Steeds meer wordt er een beroep gedaan op de zelfredzaamheid en eigen kracht van de burgers en

In de Zaanpeiling 2013 is voor het eerst een aantal vragen voorgelegd waarbij men zich moest voorstellen dat men in een situatie zat waarin hulp nodig was om zelfstandig te kunnen blijven functioneren. Figuur 15 geeft weer in welke mate men het met de voorgelegde stellingen eens of oneens was.

Figuur 15 Oordeel over stellingen: hulp nodig bij het zelfstandig kunnen blijven functioneren?

Een groot deel van de inwoners is zelfredzaam, gaat uit van eigen kracht (van zichzelf of van een eigen netwerk) als dat nodig is. Dit blijkt uit een aantal stellingen dat is voorgelegd.

Over het algemeen is de inwoner van Zaanstad het er mee eens dat men eerst zelf kijkt wat er zelf geregeld kan worden. Negentig procent van de respondenten is het (zeer) eens met de stelling dat men eerst bekijkt wat men zelf nog kan, voordat er hulp wordt ingeschakeld. Bijna zeventig procent zal eerst om hulp vragen bij partner, familie, vrienden of buren voordat men naar een professionele hulpverlener gaat. En ook vindt de meerderheid dat men zelf verantwoordelijk is om hulp of ondersteuning bij huishoudelijke taken te regelen of dat er vrijwilligers voor de individuele hulpverlening worden ingezet. Het meest *oneens* is men het met de stelling dat men de hulp of ondersteuning bij huishoudelijke taken zelf betaalt. Een kwart van de inwoners is het er niet mee eens noch oneens.

5.3 Vrijwilligerswerk

Het aandeel inwoners dat aan vrijwilligerswerk doet schommelt al bijna tien jaar rond de 32%. In 2013 bedroeg dat percentage 30%. Het hoogste aandeel vrijwilligers (40%) treffen we aan onder 65-plussers. Vrijwilligers zijn vooral actief in de sport(verenigingen) en op school. Omdat sommige inwoners meerdere soorten vrijwilligerswerk doen, telt het totale percentage op tot meer dan 100.

Tabel 10

In welke sector bent u actief als vrijwilliger (in % van totaal aantal vrijwilligers)	
sport	29%
school	25%
buren-, ouderen-, gehandicaptenhulp	15%
levensbeschouwelijke organisatie	12%
hobby	8%
gezondheidszorg	8%
bewonersorganisatie, buurtvereniging	7%
wijkcentrum, buurthuis	7%
muziek, zang, toneel	6%
cultuurhistorie (bijv. historische vereniging, onderhoud molen)	5%
belangenorganisatie (bijv. vakbond, vrouwenorganisatie)	4%
kinderopvang, peuterspeelzaal, crèche	4%
politiek	3%
een andere sector	3%
organisatie tegen maatschappelijke misstanden (bijv. Amnesty)	2%
organisatie ter bescherming van natuur en milieu (bijv. Greenpeace)	1%

5.4 Sport

Circa 65% van alle inwoners van Zaanstad doet tenminste één keer per maand aan sport. Dat is meer dan in 2010 (57%), 2011 (53%) en 2012 (61%). Zoals te verwachten is dat aandeel onder jongeren hoger (73%), maar ook de 65-plussers scoren nog 46%.

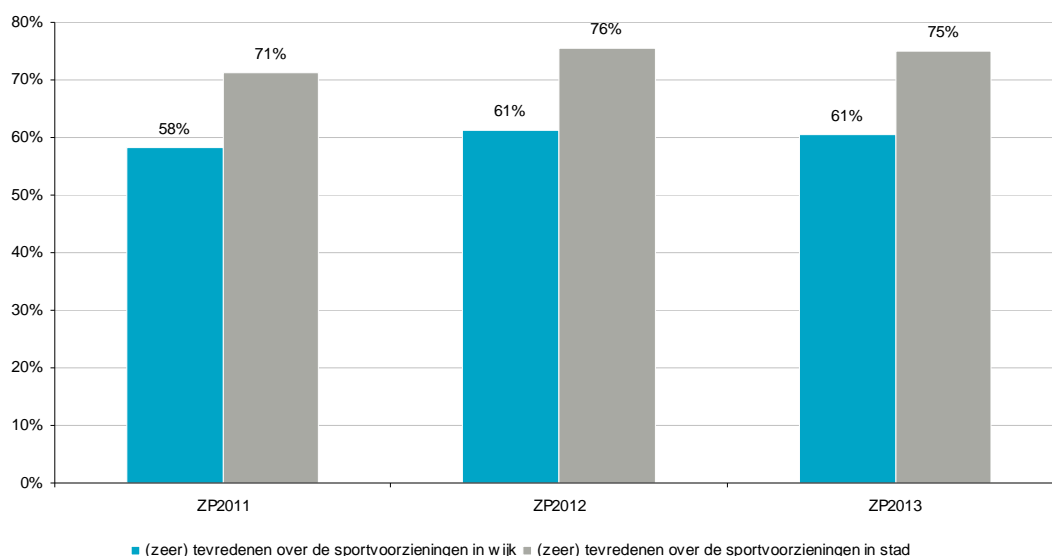
De sport wordt vooral in verenigingsverband verricht, maar het aandeel loopt wel terug. Een even groot deel vindt ongeorganiseerd plaats (tabel 11). Het is overigens niet precies bekend hoeveel leden van sportverenigingen er in Zaanstad zijn.

Tabel 11

In welk verband beoefent u die sport(en)? Alleen de eerstgenoemde sport, in %	2010	2011	2012	2013
1e sport: als lid van sportvereniging	42	38	38	35
1e sport: ongeorganiseerd	30	33	33	34
1e sport: commerciële sportaanbieder	15	16	16	17
1e sport: in een ander georganiseerd verband	8	9	8	7
1e sport: via het werk	2	2	2	4
1e sport: georganiseerd in de buurt	4	2	3	2
1e sport: georganiseerd in het onderwijs	0	0	0	2

Gevraagd naar de mate van tevredenheid over de sportvoorzieningen in Zaanstad blijkt in 2013 driekwart van de inwoners (zeer) tevreden te zijn (figuur 16). In de berekening van dit percentage is de categorie 'geen oordeel' niet meegenomen. In eerdere rapportages, waar dit wél is meegenomen, ligt het percentage (zeer) tevreden lager: 53% in 2012 bijvoorbeeld. Het aandeel inwoners dat (zeer) tevreden is over de sportvoorzieningen in de eigen wijk ligt wat lager. Over de jaren stijgt de tevredenheid over de voorzieningen (iets).

Figuur 16 Percentage inwoners dat (zeer) tevreden is met de sportvoorziening in de eigen wijk en in Zaanstad

5.5 Cultuur

Cultuuraanbod

De inwoners van Zaanstad geven het cultuuraanbod in 2013 net als in het voorgaande jaar het rapportcijfer 6,4. In de afgelopen jaren was dat net iets hoger: een 6,5 (2011) en een 6,6 (2010). De lichte terugloop tot 2012 is dus inmiddels tot stilstand gebracht. Tussen verschillende groepen (leeftijd, opleiding etc.) zijn geen verschillen zichtbaar.

De Bieb

Ruim een derde van de inwoners van Zaanstad bezoekt de Bieb wel eens. Dit percentage is na 2010 flink gedaald. Vrouwen, mensen met kinderen, hoger opgeleiden en mensen in de leeftijd van 35 tot 50 jaar komen er relatief vaker. Als rapportcijfer krijgt de Bieb een 7,5 en dat cijfer is door de jaren heen min of meer constant. De oorzaak van het teruglopende bezoek is daarmee mogelijk niet gelegen in een afnemende waardering maar in de opkomst van concurrerende (digitale, mobiele) middelen om informatie op te zoeken.

Tabel 12

Bezoekt u de Bieb in Zaanstad wel eens? (in %)	Ja
2008	47
2010	57
2011	38
2012	34
2013	36

Zaantheater en (pop)concertbezoek

Ruim een derde van de inwoners (37%) heeft de afgelopen twaalf maanden tenminste één keer een bezoek aan het Zaantheater gebracht, 16% (ook) een bezoek aan een popvoorstelling. Het percentage bezoekers aan het Zaantheater is ten opzichte van 2012 nog iets gestegen, maar het aandeel inwoners dat naar popconcerten gaat, is juist gedaald (was 21%).

Bezoekers gaan in een jaar overigens wel wat vaker naar popconcerten dan naar het Zaantheater. Het aantal maal per jaar dat een popconcert wordt bezocht is weer iets gestegen: in 2013 gingen bezoekers gemiddeld 4,1 keer naar een popconcert (in 2012 was dat gemiddeld 3,5 concerten en 2011 4,8). Een derde van de bezoekers van popconcerten zowel in Zaanstad als erbuiten bezocht en meer dan de helft (57%) bezoekt deze uitsluitend *buiten* Zaanstad. De bezoekers aan het Zaantheater deden dit gemiddeld 2,7 keer.

Tabel 13

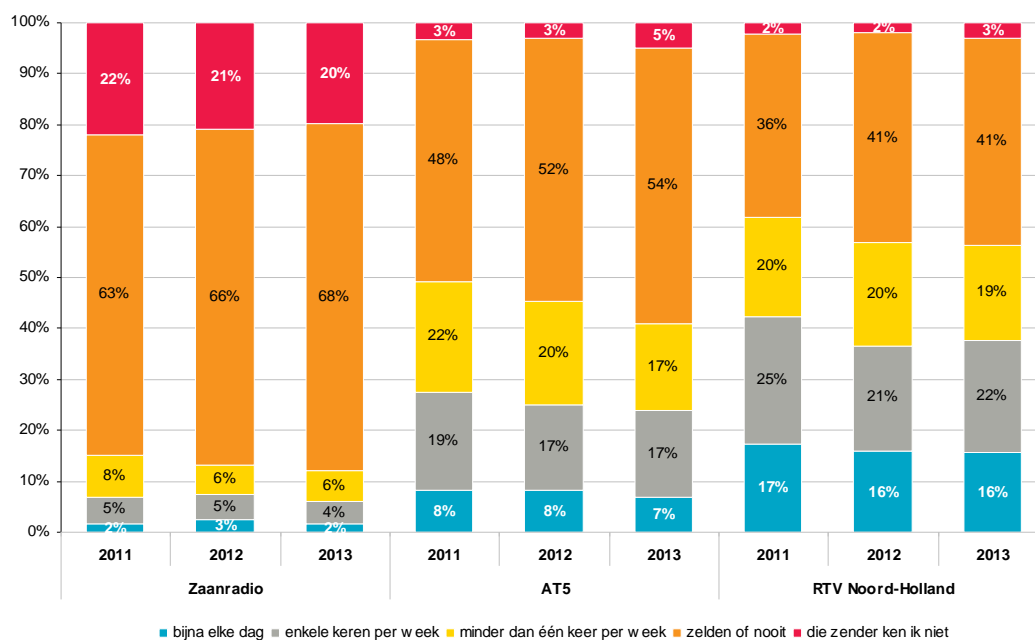
Bezoek Zaantheater en popconcerten		
	bezoek (in %)	gemiddeld aantal keer
Zaantheater	37%	2,7
popmuziekvoorstelling	16%	4,1

Inwoners met een hoger inkomen bezoeken relatief vaker een voorstelling in het Zaantheater. Naar leeftijd is er een minder sterk verband, maar toch enigszins aanwezig: oudere mensen bezoeken vaker het Zaantheater dan jongere inwoners. Bij het bezoek aan popconcerten blijkt juist het omgekeerde het geval: jongere inwoners doen dit naar verhouding vaker dan oudere inwoners.

Regionale radio en tv

Van de lokale, regionale radio- en tv-zenders heeft RTV Noord-Holland het grootste bereik, gevolgd door het Amsterdamse AT5 (figuur 17). Zaanradio volgt ver achter beide andere zenders. Alle radio- en tv-zenders zien hun bereik in 2013 weer iets verder teruglopen ten opzichte van 2011.

Figuur 17 Luistert of kijkt u wel eens naar de volgende radio- en Tv-zenders?

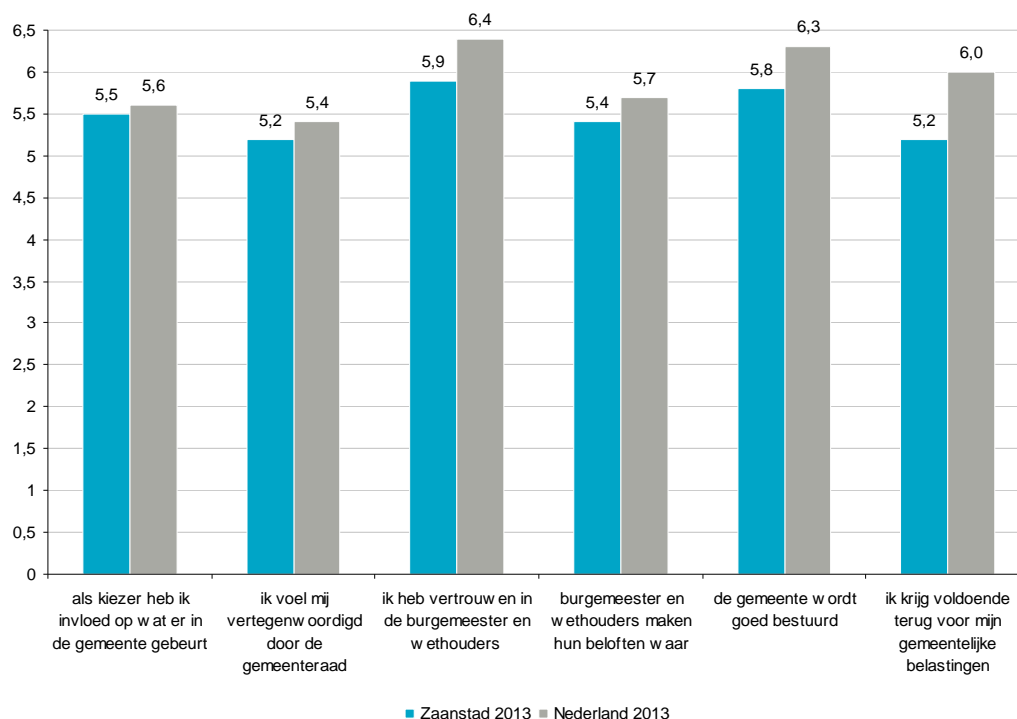
6 Bestuur, organisatie en communicatie

De belangrijkste onderzoeksbron voor informatie over de (door inwoners ervaren) kwaliteit van het gemeentelijk bestuur, de organisatie en communicatie in Zaanstad is de landelijke KING-benchmark Waarstaatjegemeente.nl. Deze benchmark bevat bijvoorbeeld scores voor (aspecten van de) gemeentelijke regelgeving, het vertrouwen in het bestuur, de gemeentelijke communicatie en de mate waarin de gemeente luistert naar burgers. Er kan worden vergeleken met andere deelnemende gemeenten en met een gemiddelde voor Nederland. De benchmark met gegevens met betrekking tot het afgelopen jaar is op het moment van schrijven nog nauwelijks gevuld met informatie omdat de meeste gemeenten die informatie nog moeten aanleveren. De Zaanpeiling 2013 bevat echter wel een aantal vragen die in dit kader worden gesteld⁸. De beschikbare cijfers uit de Zaanpeiling worden hieronder, vooruitlopend op publicatie in de benchmark, kort gepresenteerd. Naast de reguliere benchmarkgegevens wordt ook een klein aantal maatwerkvragen gepresenteerd.

6.1 Oordeel over het gemeentebestuur

Zaanstad scoort op de verschillende stellingen over het bestuur van de gemeente onder de landelijke gemiddelden. Dat geldt het sterkst voor het oordeel over gemeentelijke belastingen. Zaanstad had in 2013, net als in het jaar ervoor volgens onderzoek van het COELO⁹ de hoogste lokale lasten van 35 grote gemeenten.

Figuur 18 Oordeel over bestuur, op een schaal van 1 tot 10

Het oordeel van de inwoners over de gemeente als geheel (in de vorm van een rapportcijfer) is een 5,9 (geen landelijk cijfer beschikbaar). Dit oordeel loopt sinds 2010 wat terug, terwijl het vertrouwen in B en W licht stijgt (een 5,7 in 2010, via een 5,8 in 2011 naar een 5,9 vanaf 2012). Het oordeel over de bovenstaande stellingen is sinds 2009 iets beter geworden (overal 0,1 of 0,2 “rapportpunt” erbij), en dat geldt deels ook voor Nederland als geheel (overal 0,1 rapportpunt extra). Zowel het oordeel over de eerste twee stellingen als de laatste stelling is in vergelijking met 2012 met 0,1 is afgenomen.

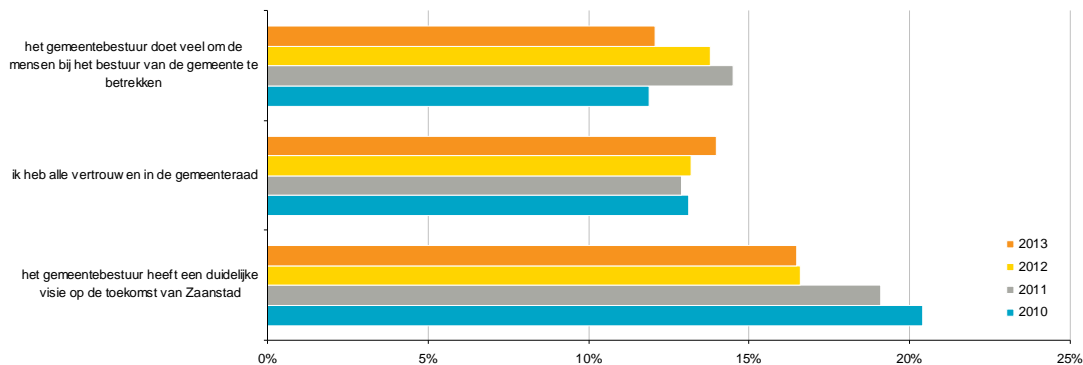
⁸ O&S Zaanstad levert de cijfers aan voor de benchmark op basis van de Zaanpeiling en de Integrale Veiligheidsmonitor

⁹ Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden, <http://www.coelo.nl/>

De afstand tussen Zaanstad en het Nederlands gemiddelde is op een drietal punten groot te noemen: het vertrouwen in B EN W is landelijk gemiddeld 0,5 punt hoger, net als het oordeel over een goed bestuur. Het oordeel over de gemeentelijke belastingen loopt nog sterker uiteen (0,8 punt verschil).

In de Zaanpeiling wordt ook nog doorgevraagd over het gemeentebestuur met een aantal maatwerkvragen (figuur 19). In 2013 is het aandeel inwoners dat vindt dat het bestuur veel doet om mensen bij het bestuur van de gemeente te betrekken weer op het niveau van 2010. In de tussenliggende jaren lag het hoger. Het vertrouwen in de gemeenteraad is iets verder gestegen en het oordeel over het hebben van een duidelijke visie (door het bestuur) is teruggelopen, maar is in 2013 de terugloop wel tot stilstand gekomen.

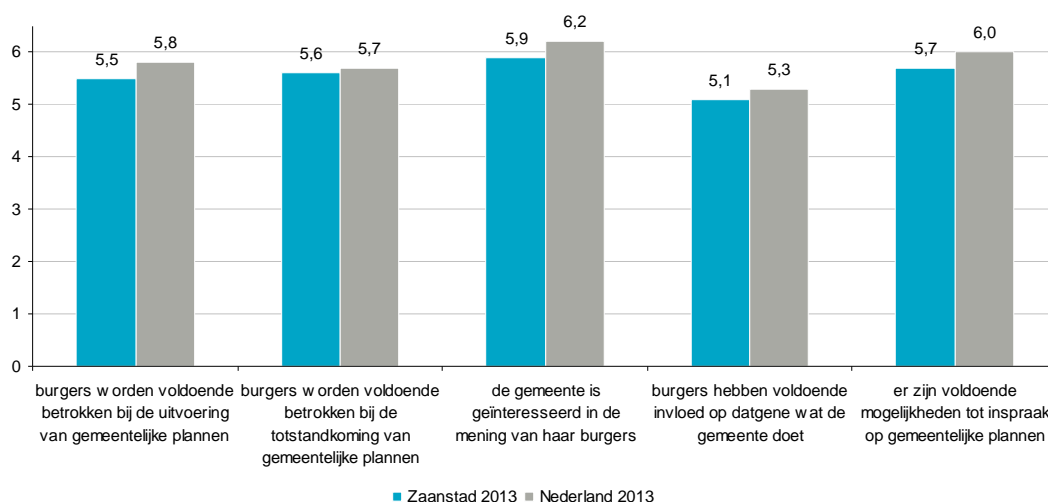
Figuur 19 Oordeel over bestuur, % (helemaal) eens met de stelling

6.2 Invloed van burgers

Ook het oordeel over de invloed die burgers hebben ligt lager dan gemiddeld in Nederland, maar de verschillen zijn hier iets geringer (figuur 20). Het oordeel over alle stellingen is ook hier sinds 2009 iets beter geworden (overall 0,1 of 0,2 “rapportpunt” erbij), maar dat geldt ook weer voor Nederland als geheel. De afstand tussen Zaanstad en het Nederlands gemiddelde is daarmee gelijk gebleven.

Figuur 20 Oordeel over invloed van burgers, op een schaal van 1 tot 10

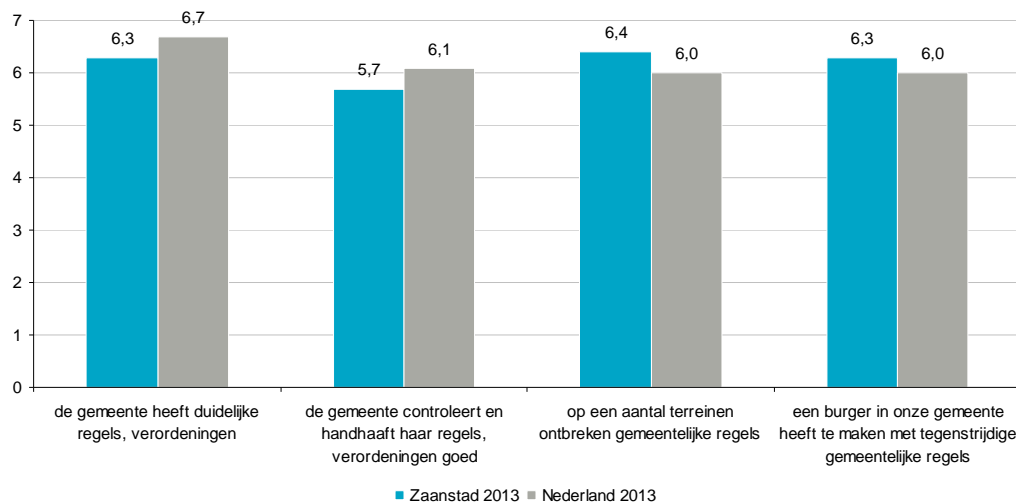
6.3 Gemeentelijke regelgeving

Op het gebied van gemeentelijke regelgeving zien we een vergelijkbaar beeld: op duidelijkheid van regels en handhaving loopt Zaanstad iets achter op het Nederlands gemiddelde (figuur 21). Op twee aspecten zijn inwoners van Zaanstad positiever dan

gemiddeld: inwoners vinden minder dan gemiddeld in Nederland dat er regels ontbreken of dat er sprake is van tegenstrijdige regels. (het verschil is 0,4 resp. 0,3).

Sinds 2009 of 2010 is op alle onderdelen het landelijke gemiddelde iets gestegen (0,1 "rapportpunt"), ook tussen 2012 en 2013 zijn er geen grote verschillen. Op één aspect wordt het verschil met Nederland groter, nl. bij de controle over de regels. Dit was in 2012 nog 0,2 punt verschil, inmiddels is het 0,4. Het oordeel over duidelijkheid van regels is sinds 2009 gelijk gebleven, het oordeel over tegenstrijdigheid van regels is heel licht gedaald. Over het *ontbreken* van regels is zowel in Nederland als in Zaanstad een lichte toename te zien (deze vraag is nieuw sinds 2012).

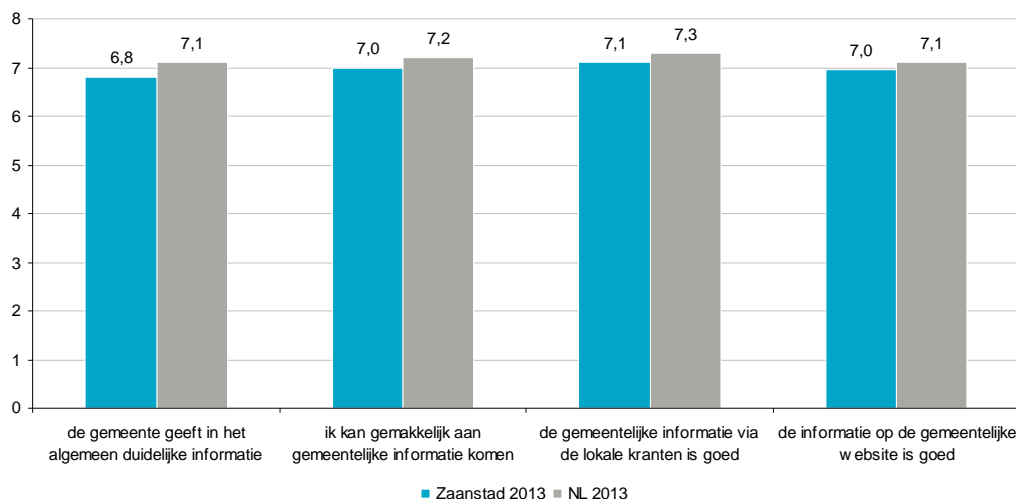
Figuur 21 Oordeel over gemeentelijke regels en verordeningen, op een schaal van 1 tot 10

6.4 Communicatie

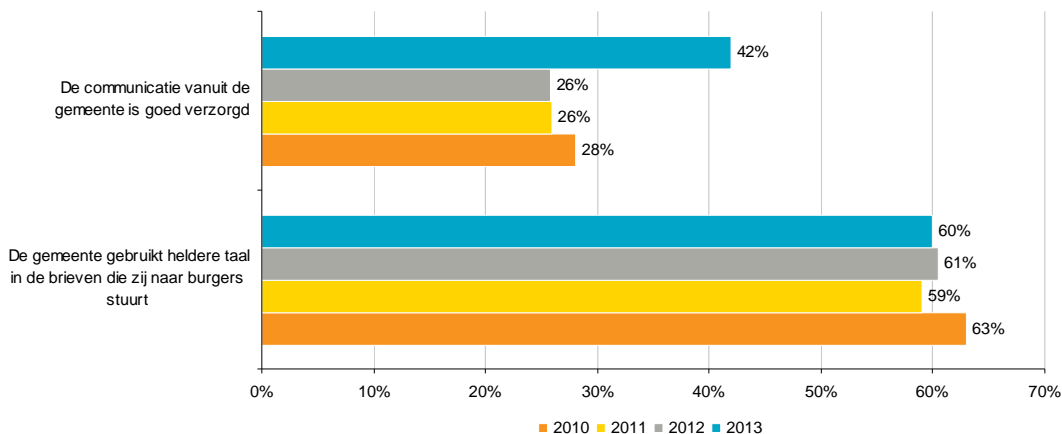
Het oordeel over de informatievoorziening door de gemeente, tenslotte, laat opnieuw hetzelfde beeld zien: Zaanstad loopt licht achter op het gemiddelde van Nederland, figuur 22). Wat opvalt is dat deze oordelen voor zowel Zaanstad als Nederland een stuk hoger zijn dan op de hierboven genoemde onderwerpen: het gaat om het rapportcijfer rond de 7. Bij de onderwerpen met betrekking tot gemeentelijke regelgeving en invloed van de burgers wordt gemiddeld een cijfer rond de 6 of een 5 uitgedeeld. Het oordeel over duidelijkheid van informatie, toegankelijkheid en de website is sinds 2010 in Zaanstad weer licht gestegen, net als in Nederland gemiddeld. Het oordeel over informatie in lokale kranten is in Zaanstad met 0,1 toegenomen en in Nederland gelijk gebleven.

Figuur 22 Oordeel over gemeentelijke informatie en communicatie, op een schaal van 1 tot 10

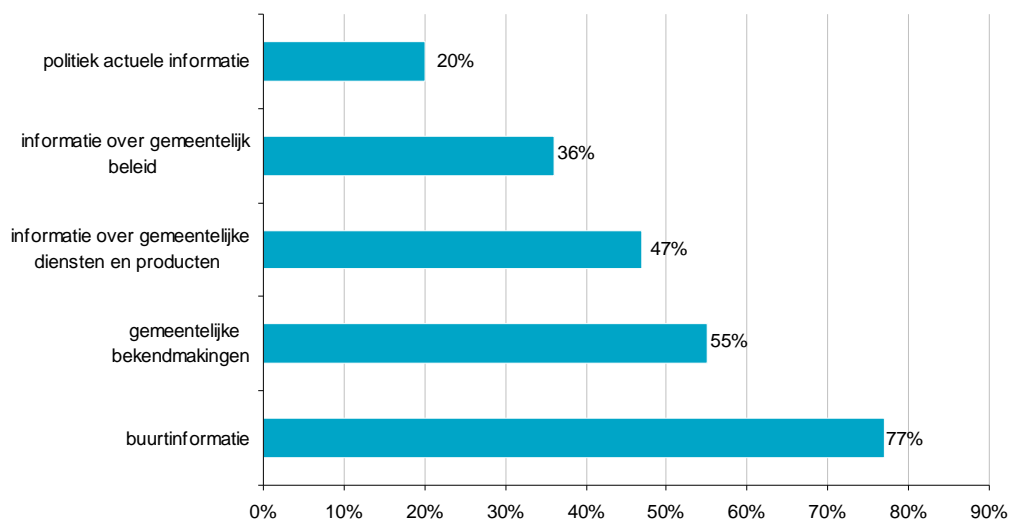
Een groot deel van de inwoners van Zaanstad (60%) is het er mee eens dat de gemeente heldere taal gebruikt in de brieven die zij naar inwoners stuurt (figuur 23). Opvallend is dat men in 2013 vaker dan in de voorgaande jaren vindt dat de communicatie van de gemeente goed verzorgd is (42%). Ten opzichte van de voorgaande jaren is hier dus een enorme vooruitgang gemaakt.

Figuur 23 Tevredenheid diverse aspecten communicatie, % (helemaal) eens

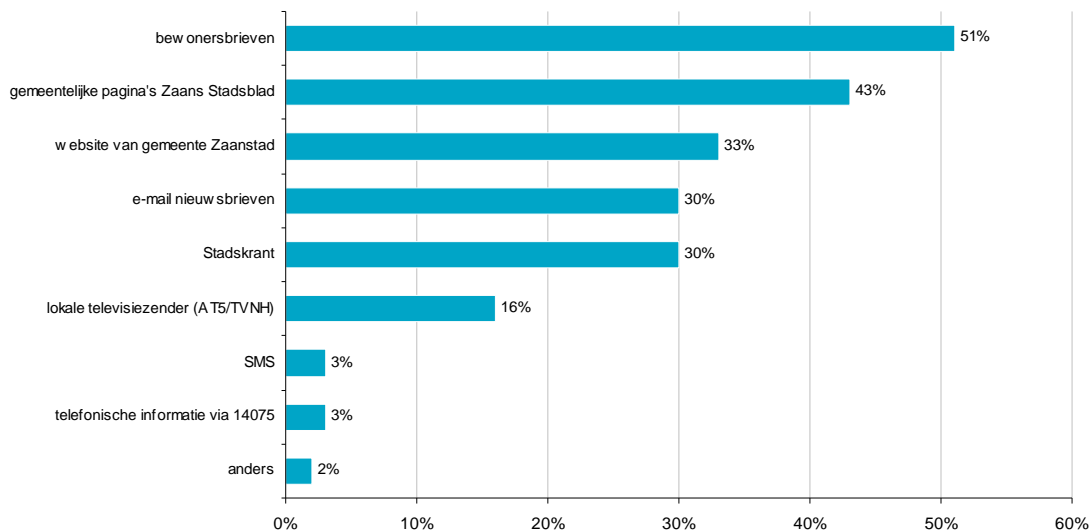
Welke gemeentelijke informatie vinden inwoners interessant? Op de eerste plaats komen de buurtinformatie en praktische informatie (zoals gemeentelijke bekendmakingen en informatie over diensten en producten). Politiek actuele informatie en (inderdaad) beleidsinformatie vindt men over het algemeen minder interessant (figuur 24).

Figuur 24 Naar welke gemeentelijke informatie gaat uw interesse uit?

De inwoners ontvangen deze informatie bij voorkeur door middel van bewonersbrieven (figuur 25), gevolgd door gedrukte lokale media (Zaans Stadsblad), de website en nieuwsbrieven via de e-mail.

Figuur 25 Hoe ontvangt u deze informatie het liefst?

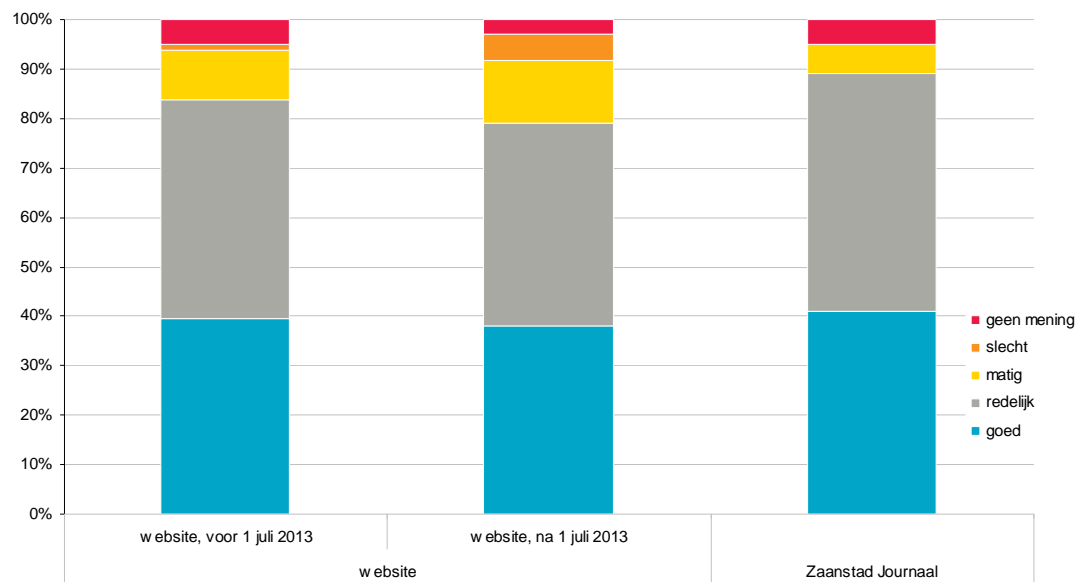

In juli 2013 is gemeente Zaanstad overgestapt op een nieuwe website, die in plaats van aanbodgestuurd nu vooral vraaggericht is ingericht. In de Zaanpeiling is gevraagd of men de website van Zaanstad heeft bezocht, waarbij onderscheid is gemaakt tussen een bezoek vòòr 1 juli of erna.

Van de respondenten kent 42% alleen nog de oude website, en 27% de nieuwe website¹⁰. Uit de grafiek 26, waarin ook het oordeel over het Zaanstad Journaal in het Zaans Stadsblad, is opgenomen, blijkt dat het merendeel van de inwoners de website goed tot redelijk goed vindt. Er is wel een klein verschil zichtbaar tussen de bezoekers van de oude website en de nieuwe website: de oude website is door 84% van de bezoekers positief beoordeeld, over de nieuwe website is dit 79%. Het Zaanstad Journaal wordt door bijna 90% positief geoordeeld.

¹⁰ De Zaanpeiling 2013 is in het najaar onder de inwoners van Zaanstad verspreid.

Figuur 26 Gebruik en waardering lokale gemeentelijke media, in %, 2013

Bijlage: begrotingsindicatoren

Tabel: indicatoren in de begrotingen die worden gemeten met de Zaanpeiling, langjarig trend

in begroting		2012	2013	2008	2009	2010	2011	2012	2013	trend - in beeld	trend - in woorden (indicatief oordeel O&S)
4	Percentage inwoners dat andere vervoermiddelen dan auto gebruikt voor woon-werkverkeer	v	v		58%		49%	45%	46%	+	Gestage daling tot 2012, in 2013 lichte stijging
4	Toename gebruik fiets woon-werk		v		25%		20%	20%	20%	+	Daling na 2009, sinds 2011 stabiel
4	Toename tevredenheid van bewoners over bereikbaarheid per auto		v		75%		70%	69%	73%	+	Daling tot 2012, stijging in 2013
10	Waarderingscijfer cultureel aanbod (rapportcijfer)	v	v			6,7	6,5	6,4	6,4	-	Dalend, maar sinds 2011 wel tamelijk stabiel
10	Waarderingscijfer cultureel aanbod (rapportcijfer) jongeren 18 - 24 jaar		v						6,6		Nieuwe indicator in 2013
8	De scores uit de Zaanpeiling (ZP) of de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) voor de sociale samenhang	v	v		Bron: ZP	Bron: ZP	Bron: ZP	Bron: ZP	Bron: ZP	nvt	
8	Poelenburg	v	v		5,1	4,7	5,5	5,7	ivm14	+	Stijging
8	Pelders/Hoornseveld	v	v		5,4	5,4	5,3	5,8	ivm14	+	Stijging
8	Rosmolenwijk	v	v		5,8	5,4	5,7	5,7	ivm14	-	Lichte daling
8	Kogerveldwijk	v	v		5,1	5,4	5,3	5,7	ivm14	+	Stijging
8	Zaandam Nieuw West	v	v		6,0	5,8	5,9	6,0	ivm14	neutraal	Stabiel
8	Assendelft-Noord	v	v		6,2	6,3	6,0	6,3	ivm14	+	Lichte stijging, min of meer stabiel
8	Het percentage inwoners dat aangeeft actief te zijn als vrijwilliger	v	v	30%	30%	31%	30%	31%	32%	+	Stabiel, licht stijgend in 2013
8	Het percentage mantelzorgers dat aangeeft matig/zwaar belast te zijn	v	v	19%	20%	21%	32%	28%	30%	+	Stijging aandeel belaste mantelzorgers na 2010
8	Het percentage mensen dat de eigen gezondheid een voldoende geeft	v	v	85%		85%	84%	85%	87%	+	Stabiel, stijging in 2013
8	Percentage inwoners dat participeert op ten minste twee van tien terreinen	v					59%	70%	nb	+	Stijging
9	Percentage 18-24 jarigen dat minimaal twaalf keer per jaar aan sport doet.	v		48%		69%		77%	nb	+	Waarschijnlijk een stijging maar cijfer is niet significant
9	Percentage ouderen (65-74 jaar) dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet	v		38%		49%		51%	48%	-	Stijging tot 2012, daling in 2013
9	Percentage volwassenen dat aan sport doet		v	56%		58%	53%	61%	65%	+	Lichte stijging, doorgaande stijging in 2013
9	Percentage volwassenen dat tevreden is over de sportvoorzieningen in de stad	v	v		75%	59%	52%	57%	59%	neutraal	Daling tot 2011, sterke stijging 2012, stijgt door in 2013
9	Percentage volwassenen dat tevreden is over de sportvoorzieningen in de wijk	v	v		56%	50%	44%	47%	48%	-	Daling tot 2011, sterke stijging 2012, stijgt door in 2013
11	Burger is tevreden over afhandeling melding openbare ruimte	v	v	49%		45%	49%	46%	49%	+	Lichte daling tot 2012, stijging in 2013
11	De waardering voor het onderhoud van de openbare ruimte in Zaanstad door de burger	v	v			6,0	6,3	6,1	6,3	+	Lichte stijging in 2013 (6,3 buurt)
11	Percentage bewoners dat actief is geweest om de eigen buurt te verbeteren	v	v		24%			22%	21%	+	Lichte daling in 2013
13	% burgers dat zich wel eens onveilig voelt	v	v		31%	31%	28%	36%	ivm14		Stijging t.o.v. eerdere jaren, oorzaak mogelijk andere onderzoeksmethode vm
13	Percentage aanwezige en functionerende rookmelders in woningen.	v	v			73%	69%	72%	77%	+	Vrijwel stabiel, stijging in 2013
13	Rapportcijfer inwoners (ervaren) veiligheid in uitgaansgebieden ('s avonds)	v	v			5,3	5,7	5,6	5,7	+	Stijging tot 2011, daarna min of meer stabiel
13	Rapportcijfer inwoners (ervaren) veiligheid in uitgaansgebieden (overdag)	v	v			7,0	7,1	7,1	7,2	+	Vrijwel stabiel, (heel) lichte stijging 2013
14	Oordeel van de inwoners van Zaanstad over de gemeentelijke organisatie [rapportcijfer]	v	v		6,2	6,2	6,0	5,9	5,9	-	Na 2010 lichte daling, stabiel in 2013
14	Vertrouwen van de inwoners van Zaanstad in het college van B&W [rapportcijfer]	v	v		5,7		5,8	5,9	5,9	+	Lichte stijging tot 2012, daarna stabiel
	* Enkele indicatoren komen in het voorjaar 2014 pas beschikbaar via de Integrale Veiligheidsmonitor (ivm14)										

Geel vak = sociale samenhang betreft voorlopige, indicatieve cijfers uit de Zaanpeiling 2013. O&S adviseert cijfers uit de IVM te gebruiken (beschikbaar in maart/april 2014)

Gearceerd vak = cijfer is niet significant (te weinig respondenten in specifieke doelgroep)

gemeente Zaanstad

Stadhuisplein 100, 1506 MZ Zaandam
Postbus 2000, 1500 GA Zaandam

T14 075
antwoord@zaanstad.nl
www.zaanstad.nl